

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, XXX
DFAFT
[...] (2015) XXX draft

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

**BRO REGLAMENTO 169, 170 IR 171 STRAIPSNIUOSE NUSTATYTŲ
SPECIALIŲJŲ TAISYKLIŲ TAIKymo ALYVUOGIŲ ALIEJAUS, GALVIJENOS
IR PASĖLIŲ SEKTORIAMS GAIRIŲ PROJEKTAS**

PROJEKTAS

ŠIS PROJEKTAS YRA KOMISIJOS TARNYBŲ DOKUMENTAS, KURIS DAR GALI BŪTI KEIČIAMAS IR KURIO DAR NEPATVIRTINO KOLEGIJA

Jei kiltų klausimų dėl šio projekto, kreipkitės adresu COMP-E-TF-FOOD@ec.europa.eu.

BRO REGLAMENTO 169, 170 IR 171 STRAIPSNIUOSE NUSTATYTŲ SPECIALIŲJŲ TAISYKLIŲ TAIKymo ALYVUOGIŲ ALIEJAUS, GALVIJENOS IR PASĖLIŲ SEKTORIAMS GAIRIŲ PROJEKTAS

Priėmimo procedūros etapai

*Išplėstinis nacionalinių konkurencijos institucijų (NKI) posėdis (NKI ir ministerijos) –
2014 m. spalio 16 d.*

Viešos konsultacijos –

2015 m. 1 ketvirtis

Patariamasis komitetas –

2015 m. 3 ketvirtis

Planuojamas priėmimas –

2015 m. 4 ketvirtis

Turinys

1.	Ižanga	4
1.1	Tikslas ir taikymo sritis	4
2.	Alyvuogių aliejaus, galvijenos ir pasėlių sektoriuose veikiančių žemės ūkio produktų gamintojų tarpusavio susitarimams taikomos taisyklės.....	5
2.1.	Teisinis pagrindas – SESV 101 ir 102 straipsnių taikymas žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais	5
2.2.	BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatyta nuo SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo alyvuogių aliejaus, galvijenos ir pasėlių sektoriams nukrypti leidžianti nuostata	10
2.3.	Alternatyvios vertinimo, kuriuo siekiama užtikrinti gamintojų organizacijų savo narių vardu vedamų derybų dėl tiekimo sutarčių teisėtumą, galimybės.....	14
2.3.1.	BRO reglamento 209 straipsnyje nustatyta bendroji nuo konkurencijos taisyklių nukrypti leidžianti nuostata	15
2.3.2.	Specializacijos bendrosios išimties reglamentas	16
2.4.	Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygos	18
2.4.1.	Gamintojų organizacijos ir (arba) gamintojų organizacijų asociacijos pripažinimas	18
2.4.2.	Politikos tikslai	19

2.4.3.	Žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijus	21
	Supaprastintas metodas	23
	Alternatyvus metodas	35
2.4.4.	Su gamintojų organizacijos ir jos gamintojų narių tarpusavio santykiais susijusios sąlygos	36
2.4.5.	Produktų kiekio, dėl kurio susitariama per derybas dėl sutarčių, viršutinė riba	37
2.4.6.	Prievolė pranešti	38
2.5.	Apsaugos priemonės	38
2.5.1.	Konkurencijos panaikinimas	39
2.5.2.	Mažesnė atitinkama produktų rinka, kurioje pasireiškia antikonkurencinis poveikis	40
2.5.3.	Pavojus BŽŪP tikslams	40
3.	Atskiriems sektoriams taikomi skirsniai	41
3.1.	Alyvuogių aliejus	41
3.1.1.	Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo alyvuogių sektoriuje pavyzdžiai	41
3.1.2.	Atitinkamos alyvuogių aliejaus sektoriaus rinkos nustatymas	42
3.2.	Galvijienos sektorius	44
3.2.1	Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo galvijienos sektoriuje pavyzdžiai	44
3.3.	Pasėliai	45
3.3.1	Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo pasėlių sektoriuje pavyzdžiai	45

1. Įžanga

1.1 Tikslas ir taikymo sritis

- (1) Šiose gairėse¹ pateikiamos rekomendacijos alyvuogių aliejaus, galvijienos ir pasėlių sektoriuose veiklą vykdančioms gamintojoms dėl BRO reglamento² 169, 170 ir 171 straipsnių, kuriuose nustatytos specialiosios derybų dėl sutarčių šiuose sektoriuose taisyklės, taikymo.
- (2) Nors gairėmis siekiama pateikti konkrečių rekomendacijų gamintojams, jie išlieka atsakingi už savo veiklos vertinimą. Gairėmis taip pat siekiama teikti rekomendacijas valstybių narių teismams ir konkurencijos institucijoms dėl BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių taikymo, nors gairės jiems nėra teisiškai privalomos.
- (3) BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniai susiję su tam tikrais alyvuogių aliejaus, galvijienos ir pasėlių sektorių žemės ūkio produktais³.
- (4) BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniais gamintojų organizacijoms ir gamintojų organizacijų asociacijoms leidžiama savo narių vardu derėtis dėl atitinkamų produktų tiekimo sutarčių laikantis keleto sąlygų⁴.
- (5) Atitinkami subjektai apibrėžiami taip:
 - gamintojas – atitinkamo produkto gamintojas;
 - gamintojų organizacija – gamintojų organizacija, kaip apibrėžta BRO reglamento 152 straipsnyje;
 - gamintojų organizacijų asociacija – gamintojų organizacijų asociacija, kaip apibrėžta BRO reglamento 156 straipsnyje.

¹ BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatytų specialiųjų taisyklių taikymo alyvuogių aliejaus, galvijienos ir pasėlių sektoriams gairės (toliau – gairės).

² BRO reglamentas – 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (paskelbta OL L 347, 2013 12 20, p. 671).

³ Šiuos sektorius teisės aktų leidėjas nustatė per BŽŪP reformą, priimdamas BRO reglamentą.

⁴ Visų pirma, BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniai taikomi tik tam tikros kategorijos gamintojų organizacijoms ir gamintojų organizacijų asociacijoms, kurias valstybės narės pripažino pagal BRO reglamento 106 ir 107 straipsnius, t. y. šios taisyklės nėra taikomos bet kuriai gamintojų organizacijai arba gamintojų organizacijų asociacijai. Daugiau informacijos pateikta (54) punkte.

Jeigu kalbant apie 2.2 skirsnyje apibrėžtą nukrypti leidžiančią nuostatą gairėse daroma nuoroda į gamintojų organizaciją (-as), tas pats taikoma gamintojų organizacijų asociacijai (-oms), nebent aiškiai nurodyta kitaip.

Pripažintoms tarpšakinėms organizacijoms BRO reglamento 169–171 straipsniai netaikomi. Tačiau jos gali pasinaudoti BRO reglamento 210 straipsnyje nustatyta galimybe taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą.

- (6) Komisijos pozicija nedaro poveikio Europos Sąjungos Teisingumo Teismo⁵ praktikai, susijusiai su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 39, 42, 101 ir 102 straipsnių ir BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių aiškinimu.
- (7) Gairėse nagrinėjami šie klausimai:
- bendrai taikomų konkurencijos taisyklių sistema;
 - BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatytos specialiosios taisyklės;
 - BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatytų specialiųjų taisyklių praktinis taikymas atitinkamuose žemės ūkio sektoriuose.

2. Alyvuogių aliejaus, galvijienos ir pasėlių sektoriuose veikiančių žemės ūkio produktų gamintojų tarpusavio susitarimams taikomos taisyklės

2.1. Teisinis pagrindas – SESV 101 ir 102 straipsnių taikymas žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais

- (8) SESV 42 straipsniu ES teisės aktų leidėjui (Europos Parlamentui ir Tarybai) suteikiami įgaliojimai nustatyti konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais mastą.
- (9) Tiksliau tariant, pagal SESV 42 straipsnį teisės aktų leidėjas nustato konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio sektoriui mastą, atsižvelgdamas į SESV 39 straipsnyje nustatytus bendros žemės ūkio politikos tikslus (toliau – BŽŪP tikslai). Kaip nurodė Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, ta nuostata pripažįstama žemės ūkio politikos tikslų viršenybė Sutarties tikslų konkurencijos srityje atžvilgiu⁶.
- (10) Remiantis SESV 39 straipsniu, BŽŪP tikslai yra šie:

⁵ Šiose gairėse Europos Sąjungos Teisingumo Teismas apima Teisingumo Teismą ir Bendrąjį Teismą.

⁶ Sprendimo *Maizena*, 139/79, ECLI:EU:C:1980:250, 23 punktas; Sprendimo *Milk Marque*, C-137/00, ECLI:EU:C:2003:429, 91 punktas; Sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-280/93, ECLI:EU:C:1994:367, 61 punktas.

- a) didinti žemės ūkio našumą skatinant technikos pažangą bei užtikrinant racionalią žemės ūkio gamybos plėtotę ir kuo geresnį gamybos veiksmų, ypač darbo jėgos, panaudojimą;
 - b) užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, ypač didinant žemės ūkyje dirbančių asmenų asmenines pajamas;
 - c) stabilizuoti rinkas;
 - d) garantuoti pakankamą tiekimą ir
 - e) užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas.
- (11) Remiantis SESV 42 straipsniu BRO reglamento 206 straipsnyje nurodoma, kad SESV 101–106 straipsniuose nustatytos konkurencijos taisyklės yra taikomos žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais:
- „Jei šiame reglamente nenurodyta kitaip ir pagal SESV 42 straipsnį visiems SESV 101 straipsnio 1 dalyje ir 102 straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiksams, susijusiems su žemės ūkio produktų gamyba arba prekyba jais, taikomi SESV 101–106 straipsniai ir jų įgyvendinimo nuostatos, laikantis šio reglamento 207–210 straipsnių.“*
- (12) SESV 101 ir 102 straipsniai taikomi įmonių elgesiui, kuris pasireiškia susitarimų, sprendimų, veiksmų ar piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi forma, tik jei jie „*gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą*“. Išsamesnė informacija apie šio taikymo kriterijaus aiškinimą pateikta Komisijos gairėse dėl poveikio prekybai⁷.
- (13) SESV 101 straipsnis iš principo taikomas visų rūšių gamintojų ir gamintojų organizacijų ekonominei veiklai. Gamintojų organizacija – atskirų gamintojų asociacija, kuri pagal ES konkurencijos teisę gali būti laikoma įmonių asociacija ir įmone⁸, jeigu vykdo ekonominę veiklą. Todėl ir gamintojų organizacijoms, ir jų nariams taikomos konkurencijos taisyklės. Taigi konkurencijos taisyklės taikomos ne tik atskirų gamintojų tarpusavio susitarimams (pvz., dėl gamintojų organizacijos steigimo ir jos įstatų), bet ir gamintojų organizacijų priimtiems sprendimams ir (arba) sudarytoms sutartims.
- (14) Vertindamas SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymą kooperatyvams (tai viena iš galimų gamintojų organizacijų steigimo formų), Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nustatė, kad įmonės organizavimas steigiant specialią kooperatinę asociaciją nėra savaime laikomas antikonkurenciniu elgesiu. Tačiau tai nereiškia, kad kooperatinėms asociacijoms savaime netaikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas,

⁷ Komisijos pranešimas „Gairės dėl Sutarties 81 ir 82 straipsniuose vartojamos poveikio prekybai sąvokos“ (OL C 101, 2004 4 27, p. 81).

⁸ Ekonominė veikla yra apibrėžiama kaip prekių ir paslaugų siūlymo konkrečioje rinkoje veikla. Daugiau informacijos pateikta pvz., Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 118/85, EU:C:1987:283, 7 punkte. Įmonė yra ekonominę veiklą vykdančias subjektas.

nes jos vis dėlto gali paveikti savo narių elgesį prekybos srityje ir taip apriboti ar iškraipyti konkurenciją rinkoje, kurioje tos įmonės veikia⁹.

(15) 101 straipsnio taikymo gamintojų veiklai **pavyzdys**.

Situacija. Šalies gyvų galvijų tiekimo rinkoje nuolat mažėja vidaus paklausa, nes mažėja galutinių vartotojų jautienos paklausa. Be to, didėja skerdenų bei jautienos gabalų ir – mažesniu mastu – gyvų galvijų importas. Šalies skerdyklos perka gerokai mažiau gyvų galvijų ir jų kainos smarkiai mažėja. Ieškodami išeities iš šios padėties, nemažai gyvų galvijų tiekėjų (kurių produkcija sudaro apie 60 % gyvų galvijų rinkos) sudaro tarpusavio susitarimą, kuriuo nustatoma minimali gyvų galvijų pardavimo skerdykloms kaina.

Analizė. Susitarimu siekiama riboti konkurenciją nustatant vienodą kainą. Juo pažeidžiamas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas asociacijų antikonkurencinių susitarimų, sprendimų ir suderintų veiksmų draudimas. Susitarimas neduoda jokios naudos vartotojams ir juo panaikinama konkurencija didelėje gyvų galvijų rinkos dalyje. Todėl jis negali būti pateisinamas remiantis SESV 101 straipsnio 3 dalimi. Taigi tokiu susitarimu pažeidžiamas SESV 101 straipsnis, jis yra draudžiamas ir niekinis.

(16) SESV 102 straipsnis taip pat taikomas gamintojams ir kaip įmonė veikiančioms gamintojų organizacijoms. SESV 102 straipsnyje nustatytas draudimas piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi yra visapusiškai taikomas žemės ūkio sektoriuje. Tačiau tam, kad SESV 102 straipsnis būtų laikomas pažeistu, turi būti tenkinamos šios sąlygos:

- a) pirma, gamintojų organizacija arba gamintojas turi užimti dominuojančią padėtį konkrečioje produkto ir geografinėje rinkoje (atitinkamoje rinkoje)¹⁰, t. y. padėtį, kai dėl turimos ekonominės galios jis turi galimybę elgtis kone savarankiškai savo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų atžvilgiu¹¹;
- b) antra, gamintojų organizacija arba gamintojas turi piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi, vykdydamas antikonkurencinius ir (arba)

⁹ Daugiau informacijos ir pagrindiniai faktai pateikti Sprendimo *Oude Luttikhuis*, EU:C:1995:434, 10–16 punktuose. Taip pat žr. generalinio advokato G. Tesauro išvados šioje byloje, EU:C:1995:277, 29–30 punktus.

¹⁰ Daugiau informacijos pateikta Komisijos pranešime dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams (OL C 372, 1997 12 9, p. 5).

¹¹ Sprendimo *United Brands*, 27/76, EU:C:1995:277, 65 punktas.

išnaudotojiškus veiksmus, kurie kenkia konkurentams, klientams ir (arba) vartotojams¹²;

c) šie veiksmai veikia valstybių narių tarpusavio prekybą¹³.

(17) 102 straipsnio taikymo gamintojų organizacijos veiklai **pavyzdys**.

Situacija. Kviečių auginimo regionas yra labai toli nuo kitų kviečių auginimo regionų. Kviečiai regione naudojami miltams malti vietos malūnuose arba toje vietovėje auginamų gyvulių pašarui gaminti. Miltams malti skirti kviečiai turi atitikti griežtesnes kokybės specifikacijas ir yra parduodami didesnėmis kainomis nei pašariniai kviečiai. Šiek tiek kviečių importuojama iš kaimyninės šalies – jie papildo vietos tiekimą ir dėl transporto išlaidų paprastai yra parduodami didesnėmis kainomis nei vietos kviečiai. Didelė gamintojų organizacija, kuriai priklauso (pagal gamybos apimtį) pusė vietos kviečių augintojų, tiekia kviečius daugumai vietos malūnininkų, o kiti augintojai yra mažiau organizuoti ir prirėkęs tenkina likusią pašarų perdirbėjų ir malūnininkų paklausos dalį (kurios netenkina didelė gamintojų organizacija). Pagal tos didelės gamintojų organizacijos įstatus jos nariai privalo jai tiekti visą savo produkciją ir dėl keleto teisinių ir praktinių priežasčių jos nariai labai retai iš jos išstoja. Prieš keletą metų keli ūkininkai, kurie nebuvo didelės gamintojų organizacijos nariai, įsteigė kitą gamintojų organizaciją, kuri pagerino išauginamų kviečių kokybę ir kiekį ir investavo į sandėliavimo ir platinimo sistemą, kad galėtų tiekti kviečius dideliais kiekiais. Naujoji mažesnė gamintojų organizacija pamažu įtikino vietos malūnininkus pirkti kviečius iš jų, o ne iš didelės gamintojų organizacijos. Pamažu prarasdama pelningesnę malamųjų kviečių rinką, didelė gamintojų organizacija, siekdama atgauti savo klientus, nusprendė sumažinti didmenines malamųjų kviečių (grūdų) kainas tiek, kad jos pasidaryt mažesnės už kintamąsias sąnaudas, ir iš tikrųjų atgavo kai kuriuos savo klientus, pakenkdama savo naujam konkurentui.

Analizė. Atsižvelgiant į didelės transportavimo iš kitų auginimo regionų į atitinkamą regioną išlaidas, tikėtina, kad kviečių tiekimo rinka yra ne didesnė nei pats regionas. Atsižvelgiant į atitinkamos didelės gamintojų organizacijos rinkos dalį, tiekimo kontrolę, vykdomą per nariams nustatytą išimtinumo prievolę, ir tai, kad dėl didelių transporto išlaidų importas negali pakeisti jos tiekimo, tikėtina, kad ji užima dominuojančią padėtį. Tikėtina, kad dominuojanti padėtis yra pastovi, visų pirma dėl to, kad tos gamintojų organizacijos nariai retai iš jos išstoja

¹² Antikonkurencinis piktnaudžiavimas – įprasta verslo praktika nepateisinami veiksmai, kuriais siekiama pakenkti dominuojančios bendrovės konkurentų konkurencinei padėčiai arba visiškai išstumti juos iš rinkos galiausiai sukeliant žalą klientams (pvz., atsisakymas tiekti ar išduoti licenciją, agresyvi kainodara). O išnaudotojiškas piktnaudžiavimas yra susijęs su dominuojančios bendrovės bandymais išnaudoti galios rinkoje teikiamas galimybes, kad tiesiogiai pakenktų vartotojams, pvz., nustatant pernelyg dideles kainas. Daugiau informacijos pateikta Komisijos komunikate „Įgyvendinimo prioritetų taikant EB sutarties 82 straipsnį dominuojančių įmonių piktnaudžiaujamam antikonkurenciniam elgesiui gairės“ (OL C 45, 2009 2 24, p. 7).

¹³ Daugiau informacijos pateikta Komisijos pranešime „Gairės dėl Sutarties 81 ir 82 straipsniuose vartojamos poveikio prekybai sąvokos“ (OL C 101, 2004 4 27, p. 81).

ir kad sunku rasti alternatyvių kviečių tiekimo dideliais kiekiais šaltinių. Didelės gamintojų organizacijos taikoma agresyvios kainodaros strategija¹⁴ siekta išstumti konkurentą (mažesnę gamintojų organizaciją) iš rinkos, ir jis iš tikrųjų buvo iš dalies iš jos išstumtas. Taigi tikėtina, kad gamintojų organizacija piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi ir pažeidė SESV 102 straipsnį.

- (18) SESV 101 ir 102 straipsniai taip pat taikomi gamintojų organizacijos narių tarpusavio susitarimams ir gamintojų organizacijos bei jos narių tarpusavio susitarimams, įskaitant gamintojų organizacijos vidaus sprendimus ir įstatus. Teisingumo Teismas kooperatyvų įstatų ir jų suderinamumo su SESV 101 straipsnio 1 dalimi klausimą sprendė keliose bylose¹⁵, kuriose jis taip pat pripažino, kad tam tikromis sąlygomis tokie kooperatiniai susitarimai gali turėti skatinamąjį poveikį konkurencijai¹⁶.
- (19) 101 straipsnio taikymo gamintojų organizacijos narių tarpusavio susitarimams pavyzdys.

Situacija. Keli smulkūs salyklinių miežių augintojai įsteigė gamintojų organizaciją, norėdami pagal bendrą tiekimo sutartį bendra kaina kartu parduoti miežius vietos viskio distiliavimo gamyklai. Augintojai tai padarė visų pirma dėl to, kad jie negali pateikti distiliavimo gamyklos prašomo kiekio atskirai ir distiliavimo gamykla nenori atskirai tartis su keliais smulkiais tiekėjais. Gamintojų organizacija tvarko visą salyklinių miežių pasiūlos rinkodarą ir organizuoja tiekimo logistiką, įskaitant transportavimą. Gamintojų organizacija atstovauja 8 % salyklinių miežių tiekimo regiono distiliavimo gamykloms rinkos.

Analizė. Bendriems gamintojų pardavimo veiksams taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas antikonkurencinių susitarimų draudimas, nes jais panaikinama atskirų gamintojų tarpusavio kainų konkurencija. Tačiau gamintojų organizacijos organizuojama komercinimo sistema yra labai naudinga platinant prekes ir ta nauda yra perkeliama vartotojams. Visų pirma, ji užtikrina, kad rinkoje veiktų dar vienas tiekėjas, galintis pateikti pirkėjo prašomą kiekį, ir taip padidina konkurenciją, o tai yra naudinga tam pirkėjui. Dėl integruotesnės logistikos sistemos ir mažesnių sandorio išlaidų, palyginti su išlaidomis, kurios būtų patiriamos, jei pirkėjas tiesiogiai pirtų iš visų atskirų gamintojų, ji taip pat gali sumažinti tiekimo išlaidas. Atsižvelgiant į mažą gamintojų organizacijos atstovaujamą rinkos dalį, mažai tikėtina, kad konkurencija yra ribojama. Taigi tikėtina, kad atitinkamas susitarimas yra pateisinamas pagal 101 straipsnio 3 dalį.

- (20) Nors paprastai SESV 101 ir 102 straipsniai taikomi gamintojų tarpusavio susitarimams, nesvarbu, ar jie sudaryti gamintojų organizacijoje, ar už jos ribų, ir gamintojų organizacijų sudaromiems susitarimams, nesvarbu, ar su savo nariais, ar su trečiosiomis

¹⁴ Daugiau informacijos apie agresyvaus elgesio nustatymą pateikta Komisijos komunikato „Įgyvendinimo prioritetų taikant EB sutarties 82 straipsnį dominuojančių įmonių piktnaudžiaujamam antikonkurenciniam elgesiui gairės“ (OL C 45, 2009 2 45, p. 7) C skirsnyje (daugiausia 63–66 punktuose).

¹⁵ Žr., be kita ko, Sprendimo *Oude Luttikhuis*, EU:C:1995:434, 13 punktą, taip pat Sprendimo *Dansk Landbrugs Grovvarereselskab (DLG)*, C-250/92, EU:C:1994:413, pvz., 28 ir 35 punktus.

¹⁶ Pvz., Sprendimo *Dansk Landbrugs Grovvarereselskab (DLG)*, EU:C:1994:413, 32 punktas; Sprendimo *Oude Luttikhuis*, EU:C:1995:434, 12 punktas; 9 išnašoje minėto Sprendimo *Florimex*, EU:T:1997:69, 40 punktas.

šalimis, pagal BRO reglamentą arba 2.2 ir 2.3 skirsniuose apibūdintas bendras konkurencijos taisyklės šiems susitarimams minėti straipsniai gali būti netaikomi.

2.2. BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatyta nuo SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo alyvuogių aliejaus, galvijienos ir pasėlių sektoriams nukrypti leidžianti nuostata

- (21) Pagal BRO reglamento 206 straipsnį SESV 101 ir 102 straipsniai taikomi susitarimams, sprendimams ir veiksams, susijusiems su žemės ūkio produktų prekyba, „*jei šiame reglamente nenurodyta kitaip*“. BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose pateikiamos tam tikrų sektorių žemės ūkio produktų gamintojų susitarimams, sprendimams bei veiksams taikomos specialiosios taisyklės, kuriomis nustatomos nuo SESV 101¹⁷ ir 102¹⁹ straipsnių taikymo nukrypti leidžiančios nuostatos.

¹⁷ Gairės taikomos gamintojų organizacijų savo narių vardu sudaromoms tiekimo sutartims, neatsižvelgiant į susijusios integracijos lygį, išskyrus sandorius, kurie yra koncentracija, kaip apibrėžta 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (Susijungimų reglamentas, OL L 24, 2004 I 29, p. 1) 3 straipsnyje, pvz., bendrųjų įmonių, kurios nuolat atlieka visas savarankiško ūkio subjekto funkcijas, atveju.

¹⁸ 101 straipsnis

1. Kaip nesuderinami su vidaus rinka yra draudžiami: visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje, būtent tie, kuriais:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos;

b) ribojama arba kontroliuojama gamyba, rinkos, technikos raida arba investicijos;

c) dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais;

d) lygiaverčiams sandoriams su kitais prekybos partneriais taikomos nevienodos sąlygos, dėl ko jie patenka į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį;

e) sutartys sudaromos tik kitoms šalims priimant papildomus įsipareigojimus, kurių pobūdis arba komercinė paskirtis neturi nieko bendra su tokiu sutarčių dalyku.

2. Visi pagal šį straipsnį draudžiami susitarimai arba sprendimai savaime yra niekiniai.

3. Tačiau šio straipsnio 1 dalies nuostatos gali būti paskelbtos netaikytinomis:

– įmonių susitarimams arba tokių susitarimų rūšims;

– įmonių asociacijų sprendimams arba tokių sprendimų rūšims;

– suderintiems veiksams arba tokių veiksmų rūšims;

kurie padeda tobulinti prekių gamybą ar paskirstymą arba skatinti technikos ar ekonomikos pažangą, kartu sudarydami sąlygas vartotojams sąžiningai dalytis gaunama nauda, ir kurie:

a) atitinkamoms įmonėms nenustato jokių apribojimų, nebūtinų šiems tikslams pasiekti;

b) nesuteikia tokioms įmonėms galimybės panaikinti konkurenciją didelei atitinkamų produktų daliai.

¹⁹ 102 straipsnis

Kaip nesuderinamas su vidaus rinka draudžiamas bet koks vienos ar keleto įmonių piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi vidaus rinkoje arba didelėje jos dalyje, galintis paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą.

Toks piktnaudžiavimas konkrečiai gali būti:

a) nesąžiningų pirkimo ar pardavimo kainų arba kokių nors kitų nesąžiningų prekybos sąlygų tiesioginis ar netiesioginis nustatymas;

- (22) BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniai, visi kartu ar atskirai, gairėse vadinami nukrypti leidžiančia nuostata.
- (23) BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniai susiję su alyvuogių aliejumi, galvijienos produktais ir tam tikrais pasėlių sektoriaus produktais²⁰. BRO reglamento 169 straipsnio 1 dalyje, 170 straipsnio 1 dalyje ir 171 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pagal 152 straipsnio 1 dalį pripažinta [...] gamintojų organizacija, siekianti vieno ar keleto iš šių tikslų – koncentruoti pasiūlą, teikti rinkai jos narių pagamintus produktus ir optimizuoti gamybos sąnaudas – savo narių vardu gali derėtis dėl visai jos narių bendrai produkcijai ar jos daliai taikytinų sutarčių dėl šių sektorių produktų, kuriems taikomos tuose straipsniuose nustatytos apibrėžtys, tiekimo.
- (24) Todėl BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniai taikomi susitarimams, kuriuos gamintojų organizacija sudaro, arba sprendimams, kuriuos ji priima, arba veiksams, kurių ji imasi savo narių vardu derėdamasi dėl tiekimo sutarčių.
- (25) BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniais²¹ leidžiama bendra tiekimo veikla, t. y. alyvuogių aliejaus, galvijienos ir pasėlių sektorių žemės ūkio produktų gamintojams leidžiama per gamintojų organizacijas bendrai parduoti šiuos žemės ūkio produktus ir vykdyti su jų pardavimu susijusią veiklą.
- (26) Nukrypti leidžiančios nuostatos tikslas – didinti gamintojų derybinę galią atitinkamuose sektoriuose, palyginti su galutinės grandies veiklos vykdytojais, siekiant užtikrinti deramą gyvenimo lygį gamintojams ir perspektyvią gamybos plėtrą. Šio tikslo turi būti siekiama laikantis SESV 39 straipsnyje nustatytų BŽŪP tikslų, o tiksliau – jo turėtų būti siekiama integruojant veiklą gamintojų organizacijose ir taip žymiai pagerinant

b) gamybos, rinkų arba technikos raidos ribojimas pažeidžiant vartotojų interesus;

c) nevienodų sąlygų taikymas lygiaverčiams sandoriams su kitais prekybos partneriais, dėl ko jie patenka į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį;

d) vertimas sudaryti sutartis kitoms šalims prisiimant papildomus įsipareigojimus, kurių pobūdis ir komercinė paskirtis neturi nieko bendra su tokių sutarčių dalyku.

²⁰ BRO reglamento 171 straipsnis taikomas šiems sėjai ir, miežių atveju, salyklui gaminti neskirtiems produktams:

a) paprastiesiems kviečiams – KN kodas ex 1001 99 00;

b) miežiams – KN kodas ex 1003 90 00;

c) kukurūzams – KN kodas 1005 90 00;

d) rugiams – KN kodas 1002 90 00;

e) kietiesiems kviečiams – KN kodas 1001 19 00;

f) avižoms – KN kodas 1004 90 00;

g) kvietrugiams (*Triticale*) – KN kodas ex 1008 60 00;

h) rapsų sėkloms – KN kodas ex 1205;

i) saulėgrąžų sėkloms – KN kodas ex 1206 00;

j) sojoms – KN kodas 1201 90 00;

k) pašarinėms pupoms – KN kodai ex 0708 ir ex 0713;

l) pašariniams žirniams – KN kodai ex 0708 ir ex 0713.

²¹ Žr. BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 1 dalį.

efektyvumą, kad šių gamintojų organizacijų veikla apskritai būtų prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo²².

- (27) Šios nukrypti leidžiančios nuostatos tikslo turi būti siekiama gamintojų organizacijoms sukoncentruojant pasiūlą ir pateikiant rinkai produktus²³, taigi savo narių vardu derantis dėl tiekimo sutarčių. Siekdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi tikslų sukoncentruoti pasiūlą ir pateikti rinkai produktus, tokios gamintojų organizacijos turi veiksmingai vykdyti komercinimo strategiją.
- (28) Vykdydamos savo strategijas, gamintojų organizacijos paprastai derasi ir susitaria dėl visų šių tiekimo sutarčių aspektų: kainų, kiekio ir galbūt kitų sutarties sąlygų, pvz., nuorodų į produktų kokybės specifikacijas, sutarties trukmės ir nutraukimo sąlygų, pasitraukimo sąlygų²⁴, išsamių mokėjimo laikotarpių ir tvarkos, produktų surinkimo ir pristatymo tvarkos, taip pat *force majeure* atvejais taikomų taisyklių.
- (29) Gamintojų organizacija, įgyvendindama komercinimo strategiją, taip pat gali su savo nariais sudaryti tarpusavio susitarimus ir vykdyti veiksmus, kurie yra neatsiejamai susiję su gamintojų organizacijos komercinimo strategija, pvz., planuoti gamybą²⁵ ir keistis neskelbtina komercine informacija²⁶.
- (30) Gairėse „gamintojų organizacijos jos narių vardu vedamos derybos dėl tiekimo sutarčių“ toliau vadinamos „derybomis dėl sutarčių“.
- (31) Derybos dėl sutarčių gali būti įvairių formų: pvz., aukcionai (fiziniai arba internetiniai), pardavimas telefonu, neatidėliotinų sandorių rinka, ateities sandorių birža. Derybų dėl sutarčių forma neturi įtakos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymui.

²² Žr. BRO reglamento 139 konstatuojamąją dalį.

²³ BRO reglamento 169–171 straipsnių 2 dalies d punktas.

²⁴ Nutraukti sutartį gali tekti, pvz., tuo atveju, kai, pvz., dėl oro sąlygų arba ligų, prarandami pasėliai.

²⁵ Gamintojų organizacijos komercinimo strategijai įgyvendinti gali reikėti planuoti narių gamybą ir taip užtikrinti, kad gamintojų organizacijos nariai pristatytų produktus laikydamiesi komercinimo strategijos. Taigi tuo atveju, kai gamybos planavimas yra gamintojų organizacijos komercinimo strategijos dalis, būtų taikoma nukrypti leidžianti nuostata. Tačiau šis atvejis skiriasi nuo atvejo, kai gamyba planuojama ne pagal tokią strategiją. Pastaruoju atveju gamybos planavimui gali būti taikomos kitos BRO reglamente nustatytos nuo konkurencijos taisyklių nukrypti leidžiančios nuostatos.

²⁶ Gamintojų organizacijos komercinimo strategijai įgyvendinti jos nariams gali reikėti keistis neskelbtina komercine informacija, norint, pvz., nustatyti narių pajėgumą padidinti gamintojų organizacijai tiekiamų produktų kiekį. Taigi tuo atveju, kai keitimasis neskelbtina komercine informacija yra gamintojų organizacijos komercinimo strategijos dalis, būtų taikoma nukrypti leidžianti nuostata. Tačiau šis atvejis skiriasi nuo atvejo, kai neskelbtina komercine informacija keičiamasi ne pagal tokią strategiją. Pastaruoju atveju keitimuisi neskelbtina komercine informacija gali būti taikomos kitos BRO reglamente nustatytos nuo konkurencijos taisyklių nukrypti leidžiančios nuostatos.

- (32) Derybas dėl sutarčių gamintojų organizacija gali vesti įvairiais būdais, pvz., vykdydamos dvišalę prekybą arba viešosios prekybos rinkoje²⁷. Derybos dėl sutarčių gali vykti neatsižvelgiant į tai, ar gamintojai perleidžia produktų nuosavybės teisę gamintojų organizacijai, ar ne²⁸. Ši bendra tiekimo veikla gali būti vykdoma neatsižvelgiant ir į tai, ar gamintojų organizacijos suderėta tiekimo kaina galioja visai jos narių produkcijai, ar jos daliai²⁹.
- (33) Vis dėlto, kad galėtų pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata, gamintojų organizacija, savo narių vardu derėdamasi dėl tiekimo sutarčių, turi įvykdyti keletą sąlygų³⁰:
- a) gamintojų organizacija turi būti oficialiai pripažinta nacionalinių institucijų pagal BRO reglamento 152 straipsnio 1 dalį (arba, gamintojų organizacijų asociacijų atveju, pagal BRO reglamento 156 straipsnio 1 dalį);
 - b) gamintojų organizacija turi siekti vieno ar keleto iš šių tikslų – koncentruoti pasiūlą, teikti rinkai jos narių pagamintus produktus arba optimizuoti gamybos sąnaudas;
 - c) šių tikslų turi būti siekiama su sąlyga, kad jų siekiant yra integruojama veikla ir toks integravimas gali žymiai pagerinti efektyvumą, kad gamintojų organizacijos veikla apskritai būtų prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo;
 - e) konkretaus produkto, dėl kurio derasi konkreti gamintojų organizacija, kiekis negali viršyti 15 % visos nacionalinės (pasėlių ir galvijienos) produkcijos arba 20 % atitinkamos (alyvuogių aliejaus) rinkos;
 - f) gamintojai negali priklausyti daugiau kaip vienai gamintojų organizacijai, kuri jų vardu derasi dėl tiekimo sutarčių;
 - g) gamintojų organizacija turi pranešti kompetentingoms nacionalinėms institucijoms apie atitinkamo produkto, dėl kurio deramasi, kiekį.
- (34) Šios konkrečios sąlygos bus išsamiai aptartos 2.4 skirsnyje.
- (35) Susitarimui, sprendimui arba suderintiems veiksams, kuriais nesilaikoma BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatytų sąlygų (pvz., dėl to, kad bendras pasėlių produktų pardavimas sudarytų daugiau kaip 15 % visos nacionalinės to produkto produkcijos), negali būti taikoma nukrypti leidžianti nuostata, tačiau tai savaime nereiškia, kad pažeidžiamos konkurencijos taisyklės, kaip aptariama tolesniame 2.3 skirsnyje.

²⁷ Gamintojų organizacija gali pati sukurti ir valdyti viešosios prekybos rinką, pvz., aukciono platformą.

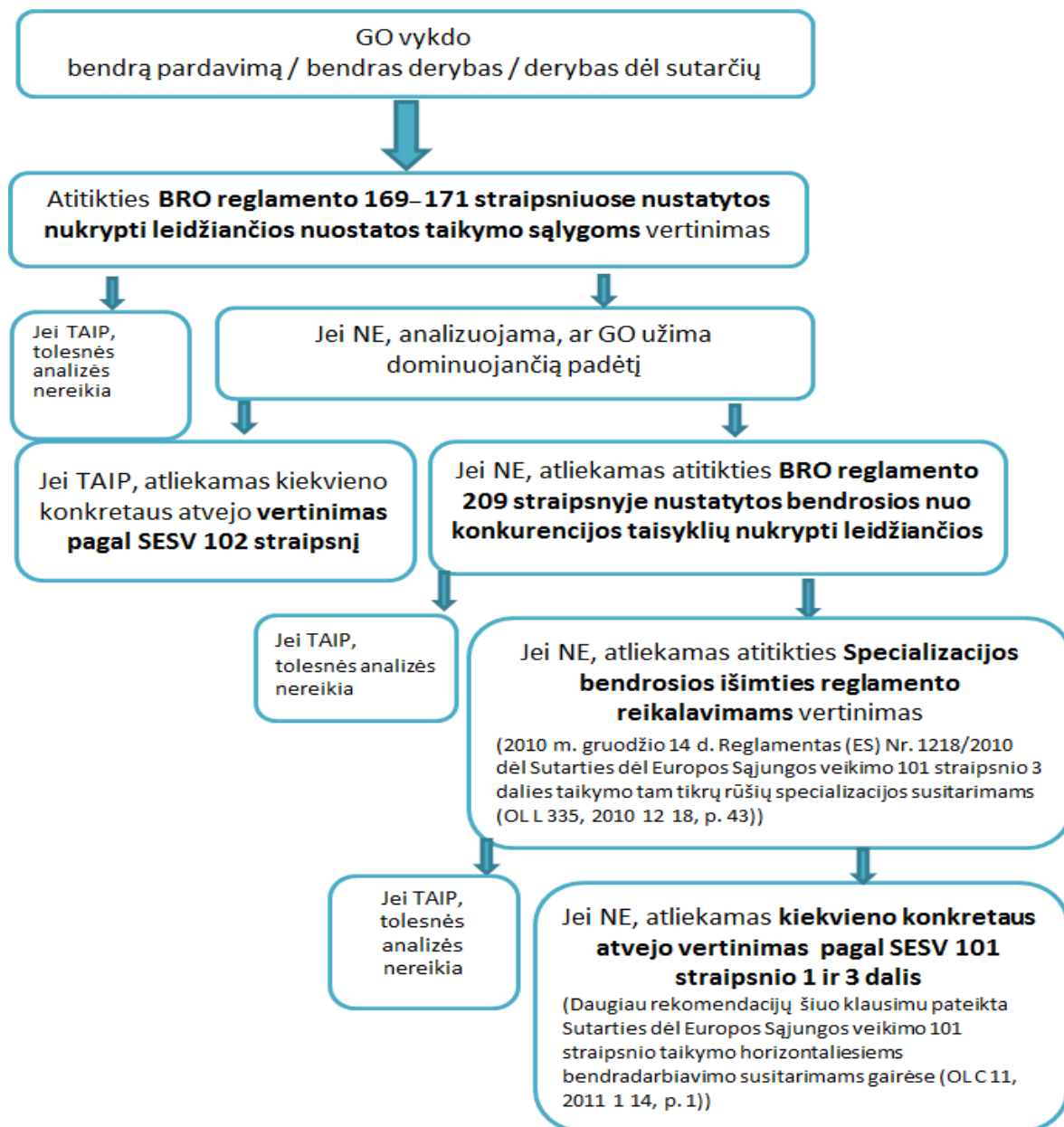
²⁸ Žr. BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 2 dalies a punktą.

²⁹ Žr. BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 2 dalies b punktą.

³⁰ Pateikiama tik svarbiausių sąlygų apžvalga; konkretūs aspektai bus išsamiai aptariami tolesniuose skirsniuose, o išsamų sąrašą galima rasti atitinkamame teisės akte, būtent BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose.

2.3. Alternatyvios vertinimo, kuriuo siekiama užtikrinti gamintojų organizacijų savo narių vardu vedamų derybų dėl tiekimo sutarčių teisėtumą, galimybės

- (36) Pirma, reikia priminti, kad BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatytos taisyklės prilygsta konkurencijos teisėje taikomai nukrypti leidžiančiai nuostatai arba saugumo garantui, kuriais remiantis laikoma, kad SESV 101 ir 102 straipsniai neturi būti taikomi. Tačiau nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygų nesilaikymas nėra tiesioginis ir savaiminis konkurencijos taisyklių pažeidimas. Yra keletas alternatyvių būdų užtikrinti su derybomis dėl sutarčių susijusių susitarimų, sprendimų ir veiksmų suderinamumą su SESV 101 ir 102 straipsniais.
- (37) Alyvuogių aliejaus, galvijienos ir pasėlių sektoriuje veiklą vykdančių gamintojų organizacija ir (arba) jos nariai gali įvertinti, ar, be kita ko, derybas vedančios gamintojų organizacijos veikla yra suderinama su SESV 101 ir 102 straipsniais, šiais būdais:

* Dėl dominuojančios gamintojų organizacijos vedamų derybų dėl sutarčių aspektų, kurie gali būti susiję su SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymu, taip pat žr. nedominuojančioms gamintojų organizacijoms taikomą tvarką.

- (38) Šis vertinimas paaiškinamas tolesniuose poskirsiuose. Šiuose poskirsiuose apibūdinami tik pagrindiniai tokių priemonių taikymo aspektai. Išsamų sąlygų sąrašą galima rasti tik atitinkamuose teisės aktuose.

2.3.1. BRO reglamento 209 straipsnyje nustatyta bendroji nuo konkurencijos taisyklių nukrypti leidžianti nuostata

- (39) BRO reglamento 209 straipsnyje patvirtinamas bendrasis principas, kad žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais taikoma ES konkurencijos teisė. Tačiau tai daroma atsižvelgiant į BRO reglamento 207–210 straipsnius. BRO reglamento 209 straipsniu iš SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo srities pašalinami su žemės ūkio produktų gamyba arba prekyba jais susiję susitarimai, sprendimai ir veiksmai, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos. Ši nukrypti leidžianti nuostata, priešingai nei BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniai, taikoma visiems į BRO taikymo sritį įtrauktiems žemės ūkio sektoriams. Taigi ši nuostata yra atskira, savarankiška priemonė, toliau vadinama bendrąja nukrypti leidžiančia nuostata.

- (40) Gamintojai bendrąja nukrypti leidžiančia nuostata gali pasinaudoti dviem skirtingais atvejais:

- a) SESV 101 straipsnio 1 dalis netaikoma su žemės ūkio produktų gamyba arba prekyba jais susijusiems susitarimams, sprendimams ir veiksams, jeigu jie yra būtinai SESV 39 straipsnyje nustatytiems BŽŪP tikslams pasiekti. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nustatė, kad net jei susitarimas gali būti laikomas būtinu vienam ar keliems iš šių tikslų pasiekti, tačiau nėra būtinas kitam tikslui pasiekti (arba netgi trukdo siekti kito tikslo), jam negali būti taikoma ši nukrypti leidžianti nuostata³¹ (BRO reglamento 209 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa);
- b) SESV 101 straipsnio 1 dalis netaikoma:
 - gamintojų susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams;
 - gamintojų asociacijų susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams;
 - tokių asociacijų susivienijimų susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams;
 - gamintojų organizacijų, pripažintų pagal BRO reglamento 152 straipsnį, susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams;

³¹ Sprendimas *Frubo*, EU:C:1975:61; 9 išnašoje minėtas Sprendimas *Florimex*, EU:T:1997:69; Sprendimas *Oude Luttikhuis*, EU:C:1995:434; 2006 m. gruodžio 13 d. Sprendimas *FNCBV prieš Komisiją*, T-217/03 ir T-245/03, EU:T:2006:391.

– gamintojų organizacijų asociacijų, pripažintų pagal BRO reglamento 156 straipsnį, susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams,

kurie susiję su žemės ūkio produktų gamyba ar prekyba jais arba bendros infrastruktūros naudojimu žemės ūkio produktams sandėliuoti, apdoroti ar perdirbti, nebent kiltų pavojus, kad nebus pasiekti BŽŪP tikslai (BRO reglamento 209 straipsnio 1 dalies antra pastraipa).

- (41) Bendroji nukrypti leidžianti nuostata (abiejų tipų) netaikoma susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams, kuriais nustatomas įpareigojimas taikyti vienodą kainą arba kuriais panaikinama konkurencijai.
- (42) Kad būtų galima pasinaudoti BRO reglamento 209 straipsnyje nustatyta bendrąja nukrypti leidžiančia nuostata, nereikia išankstinio Komisijos arba nacionalinės konkurencijos institucijos sprendimo, t. y. ji taikoma remiantis gamintojų atliekamu savo veiklos vertinimu. Prievolė įrodyti SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimą nagrinėjant nacionalines ar ES bylas tenka pažeidimu kaltinančiai šaliai. Tačiau šaliai, kuri tvirtina pasinaudojusi bendrąja nukrypti nuostata, tenka prievolė įrodyti, kad bendrosios nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygos yra įvykdytos.

2.3.2. Specializacijos bendrosios išimties reglamentas

- (43) Pagal Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1218/2010³² (toliau – Specializacijos bendrosios išimties reglamentas) specializacijos susitarimai gali būti, be kita ko, įmonių tarpusavio susitarimai, sprendimai arba suderinti veiksmai, kuriais jos susitaria bendrai gaminti tam tikrus produktus arba subrangos principu perduoti viena kitai vieno ar kelių produktų gamybą (viena įmonė tampa vienintele vieno iš šių produktų gamintoja)³³.
- (44) Konkrečiai žemės ūkio sektoriuje specializacijos susitarimas gali būti susijęs su bendra žemės ūkio produktų gamyba ir žemės ūkio produktų perdirbimu ir (arba) pavertimu kitais produktais, pvz., gyvulių skerdimas ir mėsos pjaustymas, grūdų malimas ir t. t. Žemės ūkio gamintojų organizacijos specializacijos susitarimas veikiau yra susijęs su žaliavinių žemės ūkio produktų perdirbimu ir (arba) jų pavertimu kitais produktais, nes bendrųjų įmonių, gaminančių žaliavinius žemės ūkio produktus, yra labai mažai.
- (45) Specializacijos bendrosios išimties reglamente nustatyta, kad pagal SESV 101 straipsnio 3 dalį specializacijos susitarimams netaikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos³⁴.
- (46) Pirma, šalių bendra rinkos dalis negali viršyti 20 % atitinkamos rinkos.

³² 2010 m. gruodžio 14 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1218/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų rūšių specializacijos susitarimams (OL L 335, 2010 12 18, p. 43).

³³ Daugiau su apibrėžtimis susijusios informacijos pateikta Specializacijos bendrosios išimties reglamento 1 straipsnyje.

³⁴ Specializacijos bendrosios išimties reglamento 2 straipsnis.

- (47) Antra, specializacijos susitarimuose negali būti sunkių apribojimų, t. y. jais negali būti nustatomos kainos, ribojama produkcija ir pasiskirstomos rinkos ar klientai.
- (48) Tačiau yra išimčių. Specializacijos bendrosios išimties reglamente nustatytas saugumo garantas gali būti taikomas³⁵:
- tiesioginiams klientams taikomų kainų nustatymui bendro produktų, pagamintų pagal specializacijos susitarimą, platinamo atveju;
 - pajėgumo ir produkcijos apimties nustatymui pagal bendros gamybos susitarimą; taip pat
 - pardavimo tikslų nustatymui bendro produktų, pagamintų pagal specializacijos susitarimą, platinamo atveju.
- (49) Specializacijos bendrosios išimties reglamento galimo taikymo žemės ūkio sektoriuje **pavyzdys**.

Situacija. Keletas pasėlių augintojų susitaria kartu gaminti pašarus iš rapsų sėklų. Prieš tai jie tik pardavinėjo sėklas sėklų perdirbėjams. Jie sudaro bendros gamybos susitarimą, apimančią visą jų rapsų sėklų produkciją. Be to, jie vykdo bendrą platinimo veiklą ir bendrai nustato visos iš rapsų sėklų pagamintų pašarų produkcijos pardavimo kainą galvijų augintojams. Per metus pasėlių augintojų rinkos dalis pasiekė 9,3 % iš rapsų sėklų pagamintų pašarų rinkoje.

Analizė. Bendros gamybos susitarimai laikomi viena iš specializacijos susitarimų rūšių, kurioms taikomas Specializacijos bendrosios išimties reglamentas. Mažiausia galima rinka yra iš rapsų sėklų pagamintų pašarų rinka (tačiau ji gali būti didesnė ir apimti iš kitų žaliavų pagamintus pašarus). Bendra šalių iš rapsų sėklų pagamintų pašarų rinkos dalis neviršija 20 %, kaip reikalaujama Bendrosios išimties reglamento 3 straipsnyje. Nors susitarime nustatomos kainos, tai tiesioginiams klientams (šiuo atveju galvijų augintojams) bendro platinimo atveju yra priimtina pagal Bendrosios išimties reglamento 4 straipsnio a punktą. Susitarime nustatomam trijų pasėlių augintojų išimtinio tiekimo įsipareigojimui taip pat yra taikomas Bendrosios išimties reglamentas (2 straipsnio 3 dalies a punktas). Taigi šiam bendram gamybos susitarimui būtų taikomas Specializacijos bendrosios išimties reglamentas ir jis nebūtų laikomas SESV 101 straipsnį pažeidžiančiu antikonkurenciniu susitarimu.

2.3.3. Individualus vertinimas pagal SESV 101 straipsnio 1 bei 3 dalis ir 102 straipsnį

- (50) Visos įmonės, įskaitant žemės ūkio produktų gamintojus ir gamintojų organizacijas, gali pačios įvertinti savo susitarimų, sprendimų ar veiksmų suderinamumą pagal SESV 101 straipsnio 1 ir 3 dalis ir 102 straipsnį.
- (51) Norėdama pateikti rekomendacijas ir padėti įmonėms įvertinti savo susitarimus, sprendimus ir veiksmus, Komisija priėmė gaires (rekomendacijas) dėl SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo. Tokiomis aplinkybėmis svarbiausios yra šios gairės:
- SESV 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės³⁶, visų pirma dėl bendros gamybos susitarimų³⁷ ir

³⁵ Specializacijos bendrosios išimties reglamento 4 straipsnis.

³⁶ OL C 11, 2011 I 14, p. 1.

bendro komercinimo susitarimų³⁸ (bendro komercinimo susitarimo pavyzdys taip pat pateiktas (19) punkte);

- Sutarties 81 straipsnio 3 dalies [*dabar SESV 101 straipsnio 3 dalies*] taikymo gairės³⁹.

2.4. Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygos

(52) BRO reglamento 169–171 straipsniais nustatyta nukrypti leidžianti nuostata taikoma tik jei įvykdomos kelios sąlygos, susijusios su:

- a) gamintojų organizacijos ir (arba) gamintojų organizacijų asociacijos pripažinimu;
- b) gamintojų organizacijos tikslais;
- c) žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijumi;
- d) gamintojų organizacijos ir jos narių tarpusavio santykiais;
- e) produktų kiekio, dėl kurio susitariama per derybas dėl sutarčių, viršutine riba;
- f) prievole pranešti.

(53) Šiame skirsnyje pateikiama kiekvienos iš šių sąlygų analizė.

2.4.1. Gamintojų organizacijos ir (arba) gamintojų organizacijų asociacijos pripažinimas

(54) Gamintojų organizacija arba gamintojų organizacijų asociacija turi būti oficialiai pripažinta nacionalinių institucijų pagal BRO reglamento 152 straipsnio 1 dalį arba 156 straipsnį⁴⁰. Gamintojų organizacija gali būti juridinis asmuo ar jo dalis.

³⁷ Žr. SESV 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairių 150–293 punktus.

³⁸ Daugiau informacijos apie bendro komercinimo susitarimus pateikta SESV 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairių 225–257 punktuose.

³⁹ OL C 101, 2004 4 27, p. 97.

⁴⁰ 152 straipsnis

Gamintojų organizacijos

1. Gavusios prašymą valstybės narės gali pripažinti gamintojų organizacijas:

- a) kurias sudaro ir pagal 153 straipsnio 2 dalies c punktą kontroliuoja konkrečiame sektoriuje, įtraukame į 1 straipsnio 2 dalyje pateiktą sąrašą, veikiantys gamintojai;
- b) kurios yra suformuotos gamintojų iniciatyva;
- c) kurios siekia konkretaus tikslo, galinčio apimti bent vieną iš toliau nurodytų tikslų:
 - i) užtikrinti, kad gamyba būtų planuojama ir pritaikoma prie paklausos, ypač kokybės ir kiekio atžvilgiu;
 - ii) koncentruoti savo narių pagamintų produktų pasiūlą ir tiesiogiai pateikti juos į rinką, be kita ko, naudojant tiesioginę rinkodarą;

- (55) Pripažinimo procedūrą vykdo atitinkamos valstybės narės paskirta nacionalinė institucija.
- (56) Gamintojų organizacija gali būti kitos gamintojų organizacijos (vadinamosios antrinės gamintojų organizacijos), parduodančios jai priklausančių gamintojų organizacijų tiekiamą produkciją, narė. Atitinkama valstybė narė nusprendžia, ar tokios antrinės gamintojų organizacijos yra pripažįstamos gamintojų organizacijomis, ar gamintojų organizacijų asociacijomis. Atsižvelgiant į tai, kad nukrypti leidžianti nuostata vienodai taikoma gamintojų organizacijoms ir gamintojų organizacijų asociacijoms, antrinės gamintojų organizacijos gali abiem atvejais pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata.
- (57) Gamintojų organizacijos nariai, be gamintojų, taip pat gali būti subjektai, kurie nėra atitinkamų žemės ūkio produktų gamintojai. Gamintojų organizacijos, kurioms priklauso ir ne gamintojai, turi atitikti visas sąlygas, susijusias su gamintojų organizacijų steigimu ir jų įstatais, įskaitant sprendimų priėmimą ir demokratinę kontrolę, kaip nustatyta BRO reglamento 152, 153 ir 154 straipsniuose.

2.4.2. Politikos tikslai

- (58) Kad gamintojų organizacija galėtų pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata, ji turi siekti bent vieno iš šių tikslų:
- a) koncentruoti pasiūlą,
 - b) pateikti savo narių pagamintus produktus rinkai⁴¹, taip pat
 - c) optimizuoti gamybos sąnaudas⁴².

iii) optimizuoti gamybos išlaidas ir investicijų grąžą atsižvelgiant į aplinkosaugos bei gyvūnų gerovės standartus ir stabilizuoti gamintojo kainas;

iv) vykdyti su tvariais gamybos metodais, naujoviška praktika, ekonominiu konkurencingumu bei rinkos pokyčiais susijusius mokslinius tyrimus ir rengti su šiomis sritimis susijusias iniciatyvas;

v) teikti ir skatinti techninę pagalbą, kuri reikalinga norint taikyti aplinką tausojančią auginimo praktiką bei gamybos metodus ir tinkamą gyvūnų gerovės praktiką bei būdus;

vi) skatinti ir teikti techninę pagalbą, reikalingą gamybos standartams taikyti, gerinti produktų kokybę ir kurti produktus, kuriems būtų taikoma saugoma kilmės vietos nuoroda, saugoma geografinė nuoroda ar suteiktas nacionalinis kokybės ženklas;

vii) tvarkyti šalutinius produktus ir atliekas, visų pirma siekiant išsaugoti vandens, dirvožemio ir kraštovaizdžio kokybę ir išsaugoti ar didinti biologinę įvairovę;

viii) padėti tausiai naudoti gamtinius išteklius ir švelninti klimato kaitą;

ix) rengti iniciatyvas pardavimo skatinimo ir rinkodaros srityje;

x) valdyti vaisių ir daržovių sektoriaus veiksmų programose numatytus savitarpio pagalbos fondus, nurodytus šio reglamento 31 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 36 straipsnyje;

xi) teikti būtiną techninę pagalbą, kad būtų galima naudotis ateities rinkomis ir draudimo sistemomis.

⁴¹ Gamintojų organizacija stengiasi veiksmingai parduoti produktus, t. y. ji ne tik vykdo bendrą prekybos strategiją, bet taip pat teikia savo narių produktų pardavimo pasiūlymus klientams ir (arba) pirkėjams ir sudaro su jais pardavimo sutartis.

⁴² BRO reglamento 169–171 straipsnių 1 dalies pirma pastraipa.

- (59) Nukrypti leidžiančia nuostata taip pat reikalaujama, kad gamintojų organizacija faktiškai koncentruotų pasiūlą ir teiktų rinkai jos narių produktus, užtikrindama produktų, dėl kurių susitariama per derybas dėl sutarčių, kiekį⁴³. Taigi norint pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata, neužteks siekti tikslo optimizuoti gamybos sąnaudas (c punktas), jeigu faktiškai nepasiekiami likę du tikslai – koncentruoti pasiūlą ir teikti rinkai organizacijos narių pagamintus produktus.
- (60) Tikslas teikti rinkai susijęs su organizacijos narių pagamintais produktais. Tai nereiškia, kad gamintojų organizacija, derėdamasi dėl sutarčių, negali, kaip pagalbinės veiklos, įtraukti ir atskirai įsigytų produktų. Tai dera su kitu gamintojų organizacijos tikslu – koncentruoti pasiūlą. Galimybė įtraukti produktus, atskirai įsigytus iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų⁴⁴, leistų gamintojų organizacijoms tam tikrais atvejais pritraukti didesnius klientus, kuriems reikia didesnio kiekio, nei organizacijų nariai gali tuo metu pasiūlyti. Ši galimybė taip pat leistų gamintojų organizacijoms pakeisti narių produkcijos trūkumą, tam tikru metu susidariusį, pvz., dėl nepalankių oro sąlygų, ir taip išvengti rizikos prarasti klientą.
- (61) Tačiau pagal nukrypti leidžiančią nuostatą produktų pirkimas iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų negali tapti jos pagrindine veikla: pagal nukrypti leidžiančią nuostatą gamintojų organizacija turėtų, visų pirma, siekti pateikti rinkai savo narių produktus. Tam, kad būtų išsaugoti nukrypti leidžiančios nuostatos tikslai, produktų pirkimas iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų turėtų likti pagalbinis. Produktų pirkimas iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų lieka pagalbinis, jeigu įprastomis aplinkybėmis gamintojų organizacija per metus iš jų nuperka ne daugiau kaip 25 % produkcijos, dėl kurios susitarta per derybas dėl sutarčių. Tačiau gali būti išimtinių atvejų (susijusių su, pvz., oro sąlygomis, ligomis), kai šio dydžio viršijimas gali būti pateisinamas ir ši veikla tebelaikoma pagalbine.
- (62) Visų BRO reglamento 169–171 straipsniuose nustatytų nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygų taip pat turi būti laikomasi kiekio, nupirkto iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų, atžvilgiu. Visų pirma, tas kiekis įtraukiamas į kiekį, dėl kurio susitariama per derybas dėl sutarčių, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi nustatytų ribų – 15 % visos nacionalinės produkcijos galvijienos ir pasėlių sektoriuose ir 20 % atitinkamos rinkos alyvuogių aliejaus sektoriuje.
- (63) Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo deryboms dėl sutarčių, kurias savo narių vardu veda gamintojų organizacija ir kurios apima jai nepriklausančių subjektų produktus, **pavyzdys.**

⁴³ BRO reglamento 169–171 straipsnių 2 dalies d punktas.

⁴⁴ Gamintojų organizacijai nepriklausantis subjektas gali būti gamintojas, kuris nėra gamintojų organizacijos narys arba prekiautojas. Gamintojų organizacijai nepriklausantys subjektai tiesiogiai nedalyvauja gamintojų organizacijos narių vardu vedamose derybose dėl sutarčių, t. y. gamintojų organizacija derasi atskirai nuo jai nepriklausančių subjektų. Gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų produktus gamintojų organizacija iš tų subjektų įsigyja atskirai; tokios derybos su gamintojų organizacijai nepriklausančiais subjektais nėra derybų dėl sutarčių dalis, todėl joms negali būti taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

Situacija. Penkiolika mažų miežių augintojų įsteigė gamintojų organizaciją, norėdami pasiekti pakankamą gamybos kiekį, būtiną, kad galėtų derėtis dėl tiekimo sutarties su didele regionine krakmolo gamybos bendrove. Augintojai tiekia gamintojų organizacijai visą savo produkciją. Balandžio ir gegužės mėn. buvo labai sausa vienoje iš atitinkamo regiono dalių ir augintojų derlius sumažėjo 25 %. Todėl rugpjūčio mėn. gamintojų organizacija negalėjo krakmolo gamybos bendrovei tiekti sutarto kiekio. Kad neprarastų savo kliento – krakmolo gamybos bendrovės, – trūkstamą kviečių kiekį gamintojų organizacija perka rinkoje iš jai nepriklausančių augintojų. Iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų įsigytas kiekis sudarė 17 % kiekio, kuris turėjo būti tiekiamas kepyklai pagal gamintojų organizacijos sudarytą sutartį.

Analizė. Gamintojų organizacijos narių tiekiamų produktų dalis sudaro didžiąją dalį produktų, dėl kurių gamintojų organizacija susitaria savo 15 narių vardu derėdamasi dėl sutarčių su krakmolo gamybos bendrove. Bendras kiekis, dėl kurio susitariama per derybas dėl sutarčių, įskaitant kiekį, įsigytą iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų, sudaro 2,2 % visos nacionalinės produkcijos, t. y. neviršijama pasėlių sektoriui taikoma 15 % visos nacionalinės produkcijos riba. Kadangi laikomasi ir visų kitų BRO reglamento 171 straipsnyje nustatytų sąlygų, bendroms gamintojų organizacijos vedamoms deryboms dėl sutarčių gali būti taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

2.4.3. Žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijus

- (64) BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių tekste nustatyta visiems trims – alyvuogių aliejaus, galvijienos ir pasėlių – sektoriams taikoma nuostata: „[g]amintojų organizacija įgyvendina šioje dalyje nurodytus tikslus, jeigu siekiant tų tikslų yra integruojama veikla ir toks integravimas gali žymiai pagerinti efektyvumą⁴⁵, todėl gamintojų organizacijos veikla apskritai prisidedama prie SESV 39 straipsnio tikslų įgyvendinimo“.
- (65) Todėl nukrypti leidžiančia nuostata reikalaujama, kad derybas vedančios gamintojų organizacijos: 1) integruotų veiklą ir 2) kad šia veikla būtų galima žymiai pagerinti efektyvumą ir užtikrinti, kad gamintojų organizacijos veikla apskritai būtų prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo.
- (66) Iš tiesų, gamintojų vykdoma bendra pardavimo veikla ir kita bendra veikla gali turėti skirtingą poveikį BŽŪP tikslų įgyvendinimui.
- (67) Žemės ūkio produktų gamintojų tarpusavio susitarimais bendrai vykdyti tam tikrą veiklą galima pagerinti efektyvumą ir sukurti ekonominę naudą, visų pirma, jei jais sujungiama veikla, įgūdžiai ar turtas ir jie naudojami kaip priemonė pasidalyti riziką, taupyti sąnaudas, didinti investicijas, sujungti praktinę patirtį, gerinti produktų kokybę ir didinti jų įvairovę ir greičiau diegti inovacijas. Tokia veikla gali prisidėti prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo ir galiausiai, pvz., padidinti našumą (pvz., dėl viešųjų pirkimų suteiktos galimybės naudoti geresnes gamybos technologijas), padidinti gamintojų pajamas (pvz., dėl kokybės pagerėjimo, kurį nulėmė geresnės bendrai sudarytos

⁴⁵ Pabraukta papildomai.

gamybos ar sandėliavimo sąlygos) arba geriau užtikrinti tiekimą (pvz., dėl bendrai įsigytų arba organizuotų sandėliavimo ar platinimo sistemų).

- (68) Žemės ūkio produktų gamintojų tarpusavio susitarimai vykdyti derybas dėl sutarčių, vis dėlto, gali riboti konkurenciją ir galiausiai trukdyti įgyvendinti BŽŪP tikslus. Taip, pvz., galėtų būti tuo atveju, jei gamintojai sudarytų susitarimą, kuriuo nustatomos kainos, mažinama produkcija ar pasidalijamos rinkos. Nors tokie susitarimai gali padidinti gamintojų pajamas, jie taip pat gali trukdyti siekti kitų BŽŪP tikslų, pvz., jeigu dėl jų vartotojams nustatomos nepagrįstos kainos (dėl padidėjusių kainų), atsiranda tiekimo užtikrinimo problemų (dėl tiekimo apribojimų) arba sumažėja našumas (dėl sumažėjusios gamintojų tarpusavio konkurencijos gali sumažėti paskatos didinti našumą).
- (69) Tais atvejais, kai produktus bendrai parduodančios gamintojų organizacijos vykdoma su pardavimu susijusi veikla trukdo įgyvendinti tam tikrus BŽŪP tikslus, žymus efektyvumo pagerėjimas gali kompensuoti šį poveikį ir užtikrinti, kad gamintojų organizacijos veikla apskritai būtų prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo. Taigi, BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose reikalaujama, kad:
- a) gamintojų organizacija integruotų veiklą, taip pat
 - b) šia veikla būtų galima žymiai pagerinti efektyvumą, kad gamintojų organizacijos veikla apskritai būtų prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo.

Gamintojų organizacija gali pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata tik jei ji atitinka šį kriterijų (toliau – žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijus).

- (70) Kad būtų tenkinamas žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijus, reikalaujama:
- a) nustatyti gamintojų organizacijos integruojamą veiklą, t. y. veiklą, kurią gamintojų organizacija vykdo savo narių vardu. Gamintojų organizacija gali šią veiklą integruoti vykdydama ją tiesiogiai arba pirkdama užsakomąsias paslaugas iš trečiųjų šalių. Gamintojų organizacija gali naudotis trečiųjų šalių užsakomosiomis paslaugomis tam tikrai veiklai vykdyti ir vis tiek į ją atsižvelgti (pvz., į trečiųjų šalių vežėjų teikiamas transportavimo paslaugas), norėdama užtikrinti atitiktį žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijui⁴⁶;
 - b) nustatyti, kad ši veikla gali žymiai pagerinti efektyvumą. Tai susiję su veiklos pobūdžiu (t. y. ar tikėtina, kad dėl veiklos pobūdžio pagerės efektyvumas). Tai taip pat gali būti susiję su gamintojų organizacijos plėtros lygiu (gamintojų organizacija gali būti įsipareigojusi investuoti į tokią

⁴⁶ Tačiau, remiantis BRO reglamento 155 straipsniu, pripažintos gamintojų organizacijos užsakomąją veiklą turi *ex ante* leisti valstybė narė. Gamybos užsakomoji veikla neleidžiama. Gamintojų organizacija turi likti atsakinga už užsakytos veiklos vykdymo užtikrinimą ir už veiklai vykdyti skirtų komercinių susitarimų bendrą valdymą, kontrolę ir priežiūrą. Daugiau informacijos apie užsakomosios veiklos vykdymą pateikta Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. .../....

veiklą, tačiau gali prireikti šiek tiek laiko investicijai visiškai įvykdyti, o gamintojų organizacija jau derasi dėl sutarčių savo narių vardu); taip pat

- c) nustatyti, kad toks efektyvumo pagerėjimas gali būti pakankamai žymus, kad gamintojų organizacija (vykdydama visų rūšių veiklą) prisidėtų prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo⁴⁷.

- (71) Kaip apibūdinta (41) punkte, gamintojų organizacija gali būti kitos gamintojų organizacijos (antrinės gamintojų organizacijos) narė, parduodanti pirmosios gamintojų organizacijos produkciją. Antrinės gamintojų organizacijos deryboms dėl sutarčių gali būti taikoma nukrypti leidžianti nuostata, jeigu ji atitinka tos nuostatos taikymo sąlygas. Vertinant, ar gamintojų organizacija visų pirma atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų, pagal leidžiančią nukrypti nuostatą nustatant efektyvumo pagerėjimą antrinėje gamintojų organizacijoje arba gamintojų organizacijos asociacijoje gali būti atsižvelgiama į pirminės gamintojų organizacijos efektyvumo gerinimo veiklą (pvz., produktų surinkimą ir transportavimą).
- (72) Gamintojų organizacija gali įvertinti, ar ji atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų, taikydama teisės aktų leidėjo nustatytą supaprastintą metodą. Jeigu gamintojų organizacija neįvykdo supaprastinto metodo sąlygų, norėdama įvertinti, ar atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų, tam tikromis aplinkybėmis ji gali taikyti alternatyvų metodą.

Supaprastintas metodas

- (73) 169, 170 ir 171 straipsnių 1 dalies trečioje pastraipoje nustatytas atitikties žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijui vertinimo metodas (supaprastintas metodas). Nukrypti leidžiančioje nuostatoje⁴⁸ teigiama, kad žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijus gali būti įvykdytas, jeigu:

- a) gamintojų organizacija vykdo bent vienos iš BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose išvardytų rūšių efektyvumo gerinimo veiklą⁴⁹; taip pat

⁴⁷ Kadangi šis efektyvumo pagerinimo kriterijus yra grindžiamas BŽŪP tikslų įgyvendinimu atsižvelgiant į SESV 39 ir 42 straipsniuose nustatytą konkretų teisinį pagrindą konkurencijos taisyklių žemės ūkio produktų gamybos ir prekybos jais srityje, jis skiriasi nuo kitų efektyvumo pagerinimo kriterijų, taikomų užtikrinant konkurencijos teisės aktų vykdymą kituose sektoriuose.

⁴⁸ BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 1 dalies 3 pastraipos a ir b punktai.

⁴⁹ Veikla:

- i) bendras platinimas, įskaitant bendrą pardavimo platformą arba bendrą transportavimą;
- ii) bendras pakavimas, ženklinimas arba pardavimo skatinimo priemonės; į pirmų dviejų rūšių veiklą atsižvelgiama tik alyvuogių aliejaus sektoriuje;
- iii) bendras kokybės kontrolės organizavimas;
- iv) bendras įrangos arba saugyklų naudojimas;
- v) bendras perdirbimas; į šios rūšies veiklą atsižvelgiama tik alyvuogių aliejaus sektoriuje;
- vi) bendras atliekų, tiesiogiai susijusių su produkto gamyba, valdymas; į šios rūšies veiklą

- b) ši veikla yra reikšminga atitinkamo produkto kiekio ir gamybos bei produkto pateikimo rinkai sąnaudų atžvilgiu. Jei ši veikla yra pakankamai reikšminga, laikoma, kad ji gali žymiai pagerinti efektyvumą. Gali būti laikoma, kad toks efektyvumo pagerėjimas kompensuoja galimas derybomis dėl sutarčių sudaromas BŽŪP tikslų įgyvendinimo kliūtis. Todėl gamintojų organizacijos veikla apskritai gali būti laikoma prisidedančia prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo.

- (74) Šis supaprastintas metodas netaikomas keliais atvejais. Pirma, neatmetama galimybė, kad ir kita BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nenurodyta veikla pagerina efektyvumą ir atskirais atvejais ši veikla jį pagerina taip žymiai, kad gamintojų organizacijos veikla apskritai prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo. Tokiu atveju supaprastintas metodas netaikomas – reikėtų atlikti (77)–(80) punktuose apibūdintą kiekvieno konkretaus atvejo analizę.
- (75) Antra, supaprastintas metodas netaikomas ir tada, kai gamintojų organizacija yra įsipareigojusi investuoti į efektyvumo gerinimo veiklą, tačiau reikia šiek tiek laiko investicijai visiškai įvykdyti. Tokiu atveju šis metodas netaikomas (t. y. jis grindžiamas jau vykdoma gamintojų organizacijos veikla) – reikėtų atlikti (77) punkte apibūdintą kiekvieno konkretaus atvejo analizę.

Pagal supaprastintą metodą reikia nustatyti BRO 169, 170 ir 171 straipsniuose išvardytų rūšių veiklą ir įvertinti su šia veikla susijusio kiekio ir sąnaudų reikšmingumą. Tolesniuose trijuose langeliuose pateikiami kiekvieno iš trijų sektorių atvejai, kai tokia veikla susijusi su tokiu reikšmingu atitinkamo produkto kiekiu ir tokiomis reikšmingomis gamybos bei produkto pateikimo rinkai sąnaudomis, kad gamintojų organizacija gali pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata.

Alyvų aliejaus sektorius

Žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijaus taikymas

BRO reglamento 169 straipsnyje nurodytos bendros veiklos, kuri gali žymiai pagerinti efektyvumą pagal supaprastintą metodą, aprašas.

i) Bendras perdirbimas

1. **Bendras perdirbimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija perdirba didžiąją dalį savo narių surinktų alyvuogių kiekio, norėdama gaminti alyvuogių aliejų alyvuogių aliejaus gamykloje. Alyvuogių aliejaus gamyklai įsteigti reikia nemažų investicijų. Alyvuogių perdirbimą į alyvuogių aliejų paprastai sudaro keli etapai, kaip antai: alyvuogių plovimas, alyvuogių aliejaus spaudimas bei filtravimas ir kiti procesai. Jeigu vykdydama bendrą perdirbimo

atsižvelgiama tik alyvuogių aliejaus ir galvijienos sektoriuje;

- vii) bendras išteklių įsigijimas;

veiklą gamintojų organizacija pagamina didžiąją dalį savo parduodamo alyvuogių aliejaus, ji gali žymiai pagerinti efektyvumą, palyginti su efektyvumu, kurį jos nariai galėtų užtikrinti savo alyvuoges perdirbinėdami atskirai, ir todėl tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

ii) Bendras pakavimas, ženklėjimas arba pardavimo skatinimas

2. **Bendras alyvuogių aliejaus pakavimas ir (arba) išpilstymas į butelius ir ženklėjimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija bendrai pakuoja ir (arba) išpilsto į butelius ir ženklina didžiąją dalį alyvuogių aliejaus gamykloje parduodamo alyvuogių aliejaus. Kad būtų galima vykdyti bendrą pakavimo ir (arba) išpilstymo į butelius ir ženklėjimo veiklą, paprastai reikia nemažų investicijų būtina technologijai ir (arba) technikai įsigyti. Jeigu gamintojų organizacija bendrai pakuoja ir (arba) išpilsto į butelius ir ženklina didžiąją dalį savo parduodamo alyvuogių aliejaus, ji gali žymiai pagerinti efektyvumą ir todėl tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.
3. **Bendros pardavimo skatinimo priemonės** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija sukuria ir parduoda pridėtinės vertės produktą. Tokiomis aplinkybėmis bendros pardavimo skatinimo priemonės yra integruotos strategijos parduoti tokį pridėtinės vertės produktą rinkodaros dalis, ir tokios priemonės apims visą gamintojų organizacijos parduodamą kiekį. Gamintojų organizacija gali diferencijuoti savo produktą, remdamasi, pvz., taikomais gamybos metodais (pvz., ekologiško alyvuogių aliejaus). Gamintojų organizacija nustato produkto specifikacijas ir užtikrina jų laikymąsi – tai apima, pvz., atitinkamų specifikacijų parengimą, gamybos proceso planavimą ir kokybės kontrolę remiantis tokiais specifikacijomis, taip pat specifikacijų laikymuisi užtikrinti būtinų išteklių įsigijimą. Tokio integruoto požiūrio, kad ir gamintojų organizacija, ir jos nariai laikytųsi specifikacijų, išlaidos yra reikšmingos. Tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą ir todėl tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. Ar yra atvejų, kai bendros pardavimo skatinimo priemonės, pvz., bendrųjų produktų pardavimo skatinimo priemonės be tolesnės veiklos integracijos, yra susijusios su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir gali žymiai pagerinti efektyvumą alyvuogių aliejaus sektoriuje? Apibūdinkite.

iii) Bendras kokybės kontrolės organizavimas

4. **Bendras kokybės kontrolės organizavimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija užtikrina vienodą savo narių gaminamų produktų kokybę, nes to reikalaujama pagal norminį teisės aktą arba nustatytą standartą, pvz., jeigu gamintojų organizacija ir jos nariai siekia patenkinti pirkėjų reikalavimus. Gamintojų organizacija padeda užtikrinti kokybę, visų pirma teikdama su gamybos procesais susijusias konsultacijas ir paramą. Gamintojų organizacija tai daro teikdama gamintojams vietos paslaugas, kaip antai konsultacijas dėl patobulintų fitosanitarijos medžiagų, kitų cheminių medžiagų ir trąšų naudojimo metodų ir geresnių gamybos technologijų taikymo, taip pat pagalbą sprendžiant ūkio gamybos problemas ir reguliavimo bei inspektavimo klausimus, kurie padeda gamintojui užtikrinti produkto kokybę. Antra, gamintojų organizacija taip pat atlieka testavimą (pati arba

naudodamasi užsakomosiomis paslaugomis), kad patikrintų alyvuogių aliejaus, kurį pagamino jos nariai ir kurį ji ketina parduoti, kokybę (laboratorinis rūgštingumo bei pesticidų liekanų testavimas, organoleptinių savybių testavimas ir t. t.). Toks testavimas atliekamas norint įrodyti nepriklausomoms sertifikavimo ir (arba) kontrolės įstaigoms, kad produktai atitinka norminio teisės akto ar standarto reikalavimus, ir (arba) įrodyti pirkėjui (-ams), kad produktai atitinka jo (jų) reikalavimus. Šio pobūdžio veiklos sąnaudos yra reikšmingos, jeigu ši veikla apima didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamo alyvuogių aliejaus. Tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą, nes tam, kad atskiras narys savo jėgomis pasiektų tokį patį rezultatą, prireiktų gerokai didesnių sąnaudų. Taigi, tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą ir todėl tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

iv) Bendras platinimas

Bendras platinimas gali apimti šią veiklą: bendrą transportavimą, platinimo centro įsteigimą arba pardavimo infrastruktūros sukūrimą ir (arba) pardavimo platformos organizavimą.

5. **Bendras transportavimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija organizuoja didžiosios dalies savo parduodamo alyvuogių aliejaus transportavimo iš alyvmedžių giraitės į perdirbimo vietą (alyvuogių aliejaus gamyklą) paslaugas arba kai gamintojų organizacija organizuoja didžiosios dalies savo parduodamo alyvuogių aliejaus transportavimo iš kelių alyvuogių aliejaus gamyklų į pakavimo ir (arba) išpilstymo į butelius ir ženklinimo vietą paslaugas. Transporto išlaidos sudaro reikšmingą gamybos ir produkto pateikimo rinkai sąnaudų dalį⁵⁰. Tokiomis aplinkybėmis gamintojų organizacija gali valdyti transportavimo veiklą veiksmingiau nei atskiri nariai. Pavyzdžiui, gamintojų organizacija gali pasiekti masto ekonomiją, transportuodama didesnę kiekį, konsoliduodama siuntų skaičių, sumažindama išskrovimo ir paruošimo išlaidas. Todėl tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai sumažinti sąnaudas ir pagerinti efektyvumą, palyginti su tomis sąnaudomis ir efektyvumu, kuriuos jos nariai galėtų užtikrinti atskirai, taigi, ji gali žymiai pagerinti efektyvumą ir todėl tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

6. **Platinimo centro įsteigimas arba pardavimo infrastruktūros sukūrimas ir (arba) pardavimo platformos organizavimas**

Konsultacijoms. *Ar yra atvejų, kai platinimo centro įsteigimas arba pardavimo infrastruktūros sukūrimas ir (arba) pardavimo platformos organizavimas (įskaitant internetinę pardavimo platformą) yra susiję su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir gali žymiai pagerinti efektyvumą alyvuogių aliejaus sektoriuje? Apibūdinkite.*

v) Bendras įrangos arba saugyklų naudojimas

7. **Bendras įrangos arba saugyklų naudojimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija įvykdo būtinas

⁵⁰ **Konsultacijoms.** *Nurodykite, kokią procentinę alyvuogių aliejaus gamybos ir pateikimo rinkai sąnaudų dalį sudaro transportavimo išlaidos.*

investicijas į svarbią žemės ūkio techniką (pvz., derliaus nuėmimo mašinas, fitosanitarijos medžiagų, trąšų, pesticidų aplikatorius) ir užtikrina tinkamą jos naudojimą ir priežiūrą. Tokiu atveju iš pradžių gamintojų organizacija, pirkdama alyvuogių aliejaus gamybos įrangą (naują ar naudotą), patiria investicinių sąnaudų. Vėliau gamintojų organizacija patiria kitų su įrangos priežiūra ir tinkamo naudojimo užtikrinimu (pvz., mokymu) susijusių išlaidų. Jei pradinės investicijos į įrangą ir kitos išlaidos susijusios su reikšmingu kiekiu, joms reikia reikšmingų sąnaudų. Tokiomis aplinkybėmis, jeigu didelė gamintojų organizacijos parduodamo kiekio dalis yra pagaminama naudojant bendrą įrangą, įrangos naudojimo išlaidos yra reikšmingos. Todėl, jeigu įrangą naudoja didžiajai daliai gamintojų organizacijos parduodamo alyvuogių aliejaus kiekio gaminti, gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą. Norint didinti našumą ir užtikrinti, kad produktas atitiktų rinkos poreikius, dažnai prireikia naujos įrangos ir (arba) technikos. Tačiau kai kurie gamintojai negali įsigyti naujos įrangos dėl būtinų didelių investicijų, todėl bendrai naudodami įrangą nariai gali sutaupyti lėšų ir padidinti savo našumą. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra kitos svarbios įrangos, kurią gamintojų organizacija įsigyja savo narių bendram naudojimui, kuri susijusi su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir kuri gali žymiai pagerinti efektyvumą? Apibūdinkite.*

8. **Bendras saugyklų naudojimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija įvykdo būtinas investicijas į saugyklas ir užtikrina tinkamą jų naudojimą ir priežiūrą. Gamintojų organizacija, pirkdama arba projektuodama ir statydama saugyklas, patiria pradinių su sandėliavimu susijusių investicinių sąnaudų. Gamintojų organizacija, modernizuodama saugyklas, patiria kitų su sandėliavimu susijusių investicinių sąnaudų. Jei investicijos į saugyklas susijusios su reikšmingu kiekiu, joms reikia reikšmingų sąnaudų. Saugyklų naudojimo išlaidos taip pat yra reikšmingos, jei didelė gamintojų organizacijos parduodamo kiekio dalis yra saugoma šiose saugyklose. Jeigu saugojimo veikla apima didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamo alyvuogių aliejaus ir todėl kiekio atžvilgiu yra reikšminga, gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą. Dėl gamintojų organizacijos teikiamų saugyklų gali sumažėti išlaidos, palyginti su išlaidomis, kurias jos nariai patirtų atskirai investuodami į sandėliavimą. Galėdami saugoti produktą galbūt ilgesnį laiką ir didesniais kiekiais, o ne iš karto pristatyti jį trečiajai šaliai, gamintojų organizacijos nariai gali parduoti savo produktus tada, kai kainos yra palankesnės, o ne derliaus nuėmimo metu, kai pasiūla yra didžiausia. Tai taip pat galėtų mažinti pasiūlos disbalansą, atsirandantį dėl skirtingais metais surenkamų alyvuogių kiekio skirtumų. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

vi) Bendras atliekų, tiesiogiai susijusių su alyvuogių aliejaus gamyba, valdymas

Konsultacijoms: *Ar yra atveju, kai gamintojų organizacija vykdo tik bendrą atliekų valdymą (nevykdydamos bendro perdirbimo) ir jis yra susijęs su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir gali žymiai pagerinti efektyvumą alyvuogių aliejaus sektoriuje? Apibūdinkite.*

vii) Bendras išteklių įsigijimas

9. **Bendras išteklių įsigijimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai perkamas reikšmingas kiekis, nes tokiu atveju

gamintojų organizacija gali gauti nemažą nuolaidą, geresnes tiekimo ir (arba) kreditavimo sąlygas, palyginti su tomis nuolaidomis ar sąlygomis, kurias gamintojai galėtų gauti atskirai. Be to, pirkdama šiuos išteklius pati, gamintojų organizacija gali užtikrinti tinkamą šių produktų sandėliavimą ir (arba) jų tiekimą. Tais atvejais, kai gamintojų organizacija perka savo nariams trąšas, fitosanitarijos medžiagas, pesticidus arba energiją (kurą, elektros energiją), šie ištekliai sudaro reikšmingą sąnaudų dalį⁵¹. Jeigu gamintojų organizacija perka tokį išteklių kiekį, kurio reikia didžiąjai daliai bendrai parduodamo alyvuogių aliejaus pagaminti, ji gali žymiai pagerinti efektyvumą. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra kitų svarbių išteklių (įskaitant paslaugas), kuriuos gamintojų organizacija perka savo nariams, kurie yra susiję su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir kurių bendras pirkimas gali žymiai pagerinti efektyvumą alyvuogių aliejaus sektoriuje? Apibūdinkite.*

Galvijienos sektorius

Žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijaus taikymas

BRO reglamento 170 straipsnyje nurodytos bendros veiklos, kuri gali žymiai pagerinti efektyvumą pagal supaprastintą metodą, aprašas.

i) Bendras platinimas

1. **Bendras platinimas** gali apimti šią veiklą: bendrą transportavimą, platinimo centro įsteigimą arba pardavimo infrastruktūros sukūrimą ir (arba) pardavimo platformos organizavimą.
2. **Bendras transportavimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija organizuoja didžiosios dalies savo parduodamų galvijų transportavimo iš auginimo vietos pas pirkėją arba į perdirbimo vietą paslaugas. Tokiomis aplinkybėmis gamintojų organizacija gali valdyti transportavimo veiklą veiksmingiau nei atskiri nariai. Pavyzdžiui, gamintojų organizacija gali pasiekti masto ekonomiją, transportuodama didesnę kiekį, konsoliduodama siuntų skaičių, sumažindama iškrovimo ir paruošimo išlaidas. Todėl tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai sumažinti sąnaudas ir pagerinti efektyvumą, palyginti su tomis sąnaudomis ir efektyvumu, kuriuos jos nariai galėtų užtikrinti atskirai, ir tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

⁵¹ Remiantis ataskaitos „EU olive oil farms report based on FADN data“ (ES alyvuogių aliejaus ūkių ataskaita, parengta remiantis ŪADT duomenimis, http://ec.europa.eu/agriculture/rica/pdf/Olive_oil%20report2000_2010.pdf, p. 57–76) duomenimis, 2010 m. Graikijoje, Italijoje ir Ispanijoje išlaidos trąšoms vidutiniškai sudarė 18 % veiklos sąnaudų (alyvuogių aliejaus gamyba užsiimančiuose ūkiuose), pesticidams – 14 % ir kurui bei energijai – 27 %.

Konsultacijoms. *Pateikite daugiau duomenų apie kitas išlaidas, jei yra.*

3. **Pardavimo platformos organizavimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija sukuria galvijų pardavimo fizinę rinką arba aukciono platformą. Tokiu atveju gamintojų organizacija investuoja į galvijų pristatymo ir prekybos jais infrastruktūrą. Jeigu infrastruktūra skirta dideliame kiekiui ir nuolatinei prekybai, reikalingos reikšmingos infrastruktūrai ir jai eksploatuoti skirtos investicinės sąnaudos. Jeigu užtikrinamas toks kiekis ir prekyba ir vykdomos atitinkamos investicijos, tai reiškia, kad gamintojų organizacija yra pagrindinis jos narių produkcijos pardavimo kanalas, t. y. ji parduoda didžiąją dalį savo narių galvijų (pagal kiekį). Gamintojams sudaromos sąlygos tiekti produkciją didesniai pirkėjų skaičiui ir greičiau, nei jie galėtų tai daryti atskirai, ir taip užtikrinama galvijų pardavimo masto ekonomija. Tai gali sumažinti ir pardavėjų bei pirkėjų sandorių sudarymo išlaidas. Todėl tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą, palyginti su efektyvumu, kurį jos nariai galėtų užtikrinti atskirai, ir tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.
4. **Platinimo centro įsteigimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija įvykdo būtinas investicijas į platinimo infrastruktūrą, kaip antai veršelių surinkimo centrą, ir užtikrina tinkamą jos naudojimą ir priežiūrą. Gamintojų organizacija, pirkdama arba projektuodama ir statydama infrastruktūrą, patiria pradinių platinimo centrui skirtų investicinių sąnaudų. Gamintojų organizacija, modernizuodama infrastruktūrą, patiria kitų investicinių sąnaudų. Jei pradinės ir kitos investicijos susijusios su reikšmingu kiekiu, joms reikia reikšmingų sąnaudų. Infrastruktūros eksploatavimo išlaidos taip pat yra reikšmingos, jei didelė gamintojų organizacijos parduodamo kiekio dalis yra platinama naudojant šią infrastruktūrą. Jeigu platinimo veikla apima didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamų galvijų ir todėl kiekio atžvilgiu yra reikšminga, gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą. Gamintojams sudaromos sąlygos tiekti produkciją didesniai pirkėjų skaičiui ir greičiau, nei jie galėtų tai daryti atskirai, ir taip užtikrinama galvijų pardavimo masto ekonomija. Gali sumažinti ir pardavėjų bei pirkėjų sandorių sudarymo išlaidas. Todėl tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą, palyginti su efektyvumu, kurį jos nariai galėtų užtikrinti atskirai, ir tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra atvejų, kai platinimo centro įsteigimas arba pardavimo infrastruktūros sukūrimas ir (arba) pardavimo platformos organizavimas (įskaitant internetinę pardavimo platformą) yra susiję su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir gali žymiai pagerinti efektyvumą galvijienos sektoriuje? Apibūdinkite.*

ii) Bendros pardavimo skatinimo priemonės

5. **Bendros pardavimo skatinimo priemonės** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija sukuria ir parduoda pridėtinės vertės produktą. Tokiomis aplinkybėmis bendros pardavimo skatinimo priemonės yra integruotos strategijos parduoti tokį pridėtinės vertės produktą rinkodaros dalis, o bendra pardavimo skatinimo veikla yra viena iš kelių rūšių veiklos, vykdomos norint įgyvendinti šią strategiją. Gamintojų organizacija gali diferencijuoti savo produktą, remdamasi, pvz., veisle, pašarais, gamybos sistema arba kilmės vieta. Gamintojų organizacija nustato produkto specifikacijas ir užtikrina jų laikymąsi – tai apima, pvz.,

atitinkamų specifikacijų parengimą, gamybos proceso planavimą ir kokybės kontrolę remiantis tokiomis specifikacijomis, taip pat specifikacijų laikymuisi užtikrinti būtinų išteklių įsigijimą. Tokio integruoto požiūrio, kad ir gamintojų organizacija, ir jos nariai laikytusi specifikacijų, išlaidos yra reikšmingos, jeigu tai apima bent didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamo kiekio. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra atvejų, kai bendros pardavimo skatinimo priemonės, pvz., bendrųjų produktų pardavimo skatinimo priemonės be tolesnės veiklos integracijos, yra susijusios su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir gali žymiai pagerinti efektyvumą galvijienos sektoriuje? Apibūdinkite.*

iii) Bendras kokybės kontrolės organizavimas

6. **Bendras kokybės kontrolės organizavimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija užtikrina vienodą savo narių gaminamų produktų kokybę, nes to reikalaujama pagal norminį teisės aktą arba pirkėjo reikalaujamą nustatytą standartą. Gamintojų organizacija padeda užtikrinti kokybę, visų pirma teikdama su gamybos procesais susijusias konsultacijas ir paramą. Gamintojų organizacija tai daro teikdama paslaugas, kaip antai konsultacijas dėl veislės, geresnio pašaro, geresnių galvijų auginimo technologijų, taip pat pagalbą sprendžiant ūkio gamybos problemas ir reguliavimo bei inspektavimo klausimus, kad gamintojas galėtų užtikrinti produktų kokybę. Antra, gamintojų organizacija teikia veterinarijos paslaugas (pati arba naudodamasi užsakomosiomis paslaugomis), kad užtikrintų galvijų, kuriuos užaugina jos nariai ir kuriuos ji parduos, sveikatą (skiepijimas ir kitos profilaktikos priemonės, ligų priežiūra, reprodukcinė veikla ir pan.). Be to, gamintojų organizacija atlieka testavimą, norėdama įrodyti nepriklausomoms sertifikavimo ir (arba) kontrolės įstaigoms, kad produktai atitinka norminio teisės akto ar standarto reikalavimus, ir (arba) įrodyti pirkėjui (-ams), kad produktai atitinka jo (jų) reikalavimus. Visos šios veiklos sąnaudos yra reikšmingos, jeigu veikla apima didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamų galvijų. Tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą, nes tam, kad atskiras narys savo jėgomis pasiektų tokį patį rezultatą, prireiktų gerokai didesnių sąnaudų, todėl gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

iv) Bendras įrangos arba saugyklų naudojimas

7. **Bendras įrangos arba saugyklų naudojimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija įvykdo būtinas investicijas į svarbią įrangą (pvz., pašarų gamybos techniką, kaip antai kombainą ir trintuvę) ir užtikrina tinkamą jos naudojimą ir priežiūrą. Tokiu atveju iš pradžių gamintojų organizacija, pirkdama galvijų auginimo įrangą (naują ar naudotą), patiria investicinių sąnaudų. Vėliau gamintojų organizacija patiria kitų su įrangos priežiūra ir tinkamo naudojimo užtikrinimu (pvz., mokymu) susijusių išlaidų. Jei pradinės investicijos į įrangą ir kitos išlaidos susijusios su reikšmingu kiekiu, joms reikia reikšmingų sąnaudų. Tokiomis aplinkybėmis, jeigu didelė gamintojų organizacijos parduodamo kiekio dalis yra pagaminama naudojant bendrą įrangą, įrangos naudojimo išlaidos yra reikšmingos. Todėl, jeigu įranga naudojama didžiąjai daliai gamintojų organizacijos parduodamo galvijų kiekiui gaminti, gamintojų organizacija gali žymiai

pagerinti efektyvumą. Norint didinti našumą ir užtikrinti, kad produktas atitiktų rinkos poreikius, dažnai prireikia naujos įrangos ir (arba) technikos. Tačiau kai kurie gamintojai negali įsigyti naujos įrangos dėl būtinų didelių investicijų, todėl bendrai naudodami įrangą nariai gali sutaupyti lėšų ir padidinti savo našumą. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra kitos svarbios įrangos, kurią gamintojų organizacija įsigyja savo narių bendram naudojimui, kuri susijusi su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir kuri gali žymiai pagerinti efektyvumą? Apibūdinkite.*

8. **Bendras saugyklų naudojimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija įvykdo būtinas investicijas į saugyklas (pvz., pašarų) ir užtikrina tinkamą jų naudojimą ir priežiūrą. Gamintojų organizacija, pirkdama arba projektuodama ir statydama saugyklas, patiria pradinių su sandėliavimu susijusių investicinių sąnaudų. Gamintojų organizacija, modernizuodama saugyklas, prisiima kitas su sandėliavimu susijusias investicijas. Jei tokios pradinės ir kitos investicijos susijusios su reikšmingu kiekiu, joms reikia reikšmingų sąnaudų. Saugyklų naudojimo išlaidos taip pat yra reikšmingos, jei didelė gamintojų organizacijos parduodamo kiekio dalis yra saugoma šiose saugyklose. Jeigu sandėliavimo veikla apima didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamų galvijų ir todėl kiekio atžvilgiu yra reikšminga, gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą. Dėl gamintojų organizacijos teikiamų saugyklų gali sumažėti išlaidos, palyginti su išlaidomis, kurias jos nariai patirtų atskirai investuodami į sandėliavimą. Galėdami saugoti produktą galbūt ilgesnį laiką ir didesniais kiekiais, o ne iš karto pristatyti jį trečiajai šaliai, gamintojų organizacijos nariai gali parduoti savo produktus tada, kai kainos yra palankesnės, o ne per galvijų skerdimo sezoną, kai pasiūla yra didžiausia. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra kitų svarbių saugyklų (be minėtų pašarų saugyklos), kurią gamintojų organizacija galėtų įrengti savo narių bendram naudojimui, kuri susijusi su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir kuri gali žymiai pagerinti efektyvumą? Apibūdinkite.*

v) Bendras atliekų, tiesiogiai susijusių su gyvų galvijų auginimu, valdymas

9. **Bendras atliekų valdymas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija užtikrina tvarų didžiosios dalies savo parduodamų galvijų atliekų šalinimą, saugojimą ir pakartotinį naudojimą (energijai ir biodujoms gaminti, trąšoms). Tokiomis aplinkybėmis gamintojų organizacija gali vykdyti atliekų valdymo veiklą veiksmingiau nei atskiri nariai. Pavyzdžiui, gamintojų organizacija gali pasiekti masto ekonomiją, transportuodama didesnę atliekų kiekį, konsoliduodama siuntų skaičių, sumažindama iškrovimo ir paruošimo išlaidas. Todėl tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai sumažinti sąnaudas ir pagerinti efektyvumą, palyginti su tomis sąnaudomis ir efektyvumu, kuriuos jos nariai galėtų užtikrinti atskirai, ir todėl gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

vi) Bendras išteklių įsigijimas

10. **Bendras išteklių įsigijimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai perkamas reikšmingas kiekis, nes tokiu atveju

gamintojų organizacija gali gauti nemažą nuolaidą, geresnes tiekimo ir (arba) kreditavimo sąlygas, palyginti su tomis nuolaidomis ar sąlygomis, kurias gamintojai galėtų gauti atskirai. Be to, pirkdama šiuos išteklius pati, gamintojų organizacija gali užtikrinti tinkamą šių produktų sandėliavimą ir (arba) jų tiekimą nariams. Tais atvejais, kai gamintojų organizacija perka savo nariams pašarus, galvijus ar kitus išteklius, kaip antai kurą ir elektros energiją, šie ištekliai sudaro reikšmingą sąnaudų dalį⁵². Jeigu gamintojų organizacija perka tokį išteklių kiekį, kurio reikia didžiąjai daliai bendrai parduodamų galvijų užauginti, ji gali žymiai pagerinti efektyvumą. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra kitų svarbių išteklių (įskaitant paslaugas), kuriuos gamintojų organizacija perka savo nariams, kurie yra susiję su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir kurių bendras pirkimas gali žymiai pagerinti efektyvumą galvijienos sektoriuje? Apibūdinkite.*

Pasėlių sektorius

Žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijaus taikymas

BRO reglamento 171 straipsnyje nurodytos bendros veiklos, kuri gali žymiai pagerinti efektyvumą pagal supaprastintą metodą, aprašas.

i) Bendras platinimas

1. **Bendras platinimas** gali apimti šią veiklą: bendrą transportavimą, platinimo centro įsteigimą arba pardavimo infrastruktūros sukūrimą ir (arba) pardavimo platformos organizavimą.
2. **Bendras transportavimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija organizuoja didžiosios dalies savo parduodamų pasėlių transportavimo (kelių ar geležinkelių transporto arba jūrų laivybos priemonėmis) iš derliaus nuėmimo vietos į pirkėjų sandėlius arba į perdirbimo vietą paslaugas. Tokiomis aplinkybėmis gamintojų organizacija gali valdyti transportavimo veiklą veiksmingiau nei atskiri nariai. Pavyzdžiui, gamintojų organizacija gali pasiekti masto ekonomiją, transportuodama didesnę kiekį, konsoliduodama siuntų skaičių, sumažindama iškrovimo ir paruošimo išlaidas. Todėl tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai sumažinti sąnaudas ir pagerinti efektyvumą, palyginti su tomis sąnaudomis ir efektyvumu, kuriuos jos nariai galėtų užtikrinti atskirai, ir todėl gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

⁵² Remiantis ataskaitos „EU beef farms report 2012 based on FADN data“ (2012 m. ES galvijienos ūkių ataskaita, parengta remiantis ŪADT duomenimis, http://ec.europa.eu/agriculture/rica/pdf/beef_report_2012.pdf, p. 69) duomenimis, 2011 m. ES-27 išlaidos pašarams sudarė 41 % veisėjų ir penėtojų⁵² veiklos išlaidų, įsigytiems galvijams – 22 % ir kurui bei energijai – 7 %.

Konsultacijoms. *Pateikite daugiau duomenų apie kitas išlaidas, jei yra.*

Konsultacijoms. *Ar yra atvejų, kai platinimo centro įsteigimas arba pardavimo infrastruktūros sukūrimas ir (arba) pardavimo platformos organizavimas (įskaitant internetinę pardavimo platformą) yra susiję su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir gali žymiai pagerinti efektyvumą pasėlių sektoriuje? Apibūdinkite.*

ii) Bendros pardavimo skatinimo priemonės

3. **Bendros pardavimo skatinimo priemonės** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija sukuria ir parduoda pridėtinės vertės produktą. Tokiomis aplinkybėmis bendros pardavimo skatinimo priemonės yra integruotos strategijos parduoti tokį pridėtinės vertės produktą rinkodaros dalis, o bendra pardavimo skatinimo veikla yra viena iš kelių rūšių veiklos, vykdomos norint įgyvendinti šią strategiją. Gamintojų organizacija gali diferencijuoti savo produktą, remdamasi, pvz., baltymų kiekiu, naudojamomis sėklomis, trąšų naudojimu, pasėlio drėgniu ir dydžiu pristatymo metu ar kilmės vieta. Gamintojų organizacija nustato produkto specifikacijas ir užtikrina jų laikymąsi. Tai apima, pvz., atitinkamų specifikacijų parengimą, gamybos proceso planavimą ir kokybės kontrolę remiantis tokiomis specifikacijomis, taip pat specifikacijų laikymuisi užtikrinti būtinų išteklių pirkimą. Tokio integruoto požiūrio, kad ir gamintojų organizacija, ir jos nariai laikytųsi specifikacijų, išlaidos yra reikšmingos, jeigu tai apima bent didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamo kiekio. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra atvejų, kai bendros pardavimo skatinimo priemonės, pvz., bendrųjų produktų pardavimo skatinimo priemonės be tolesnės veiklos integracijos, yra susijusios su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir gali žymiai pagerinti efektyvumą pasėlių sektoriuje? Apibūdinkite.*

iii) Bendras kokybės kontrolės organizavimas

4. **Bendras kokybės kontrolės organizavimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip yra tada, kai gamintojų organizacija užtikrina vienodą savo narių gaminamų produktų kokybę, nes to reikalaujama pagal norminį teisės aktą arba pirkėjo reikalaujamą nustatytą standartą. Gamintojų organizacijos padeda užtikrinti kokybę, visų pirma teikdama su gamybos procesais susijusias konsultacijas ir paramą. Gamintojų organizacija tai daro teikdama vietos paslaugas, kaip antai konsultacijas dėl geresnių cheminių produktų ir trąšų naudojimo metodų ir geresnių technologijų taikymo, pvz., susijusių su lysvių formavimu, trąšų naudojimu, persodinimu, kenkėjų kontrole ir t. t., ir (arba) padėdama spręsti ūkio gamybos problemas ir reguliavimo bei inspektavimo klausimus, kad gamintojas galėtų užtikrinti produktų kokybę. Antra, gamintojų organizacija taip pat atlieka laboratorinį testavimą (pati arba naudodamasi užsakomosiomis paslaugomis), kad patikrintų pasėlių, kuriuos užaugino jos nariai ir kuriuos ji ketina parduoti, kokybę (baltymai, drėgnis, sėklų dydis, priemaišos ir t. t.). Toks testavimas atliekamas norint įrodyti nepriklausomoms sertifikavimo ir (arba) kontrolės įstaigoms, kad produktai atitinka norminio teisės akto ar standarto reikalavimus, ir (arba) įrodyti pirkėjui (-ams), kad produktai atitinka jo (jų) reikalavimus. Šio pobūdžio veiklos sąnaudos yra reikšmingos, jeigu tokia veikla apima didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamos pasėlių produkcijos kiekio. Tokiu atveju gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą, nes tam, kad atskiras narys savo jėgomis

pasiektų tokį patį rezultatą, prireiktų gerokai didesnių sąnaudų. Todėl gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

v) Bendras įrangos arba saugyklų naudojimas

5. **Bendras įrangos arba saugyklų naudojimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija įvykdo būtinas investicijas į svarbią žemės ūkio techniką (pvz., kombainą arba džiovintuvą) ir užtikrina tinkamą jos naudojimą ir priežiūrą. Tokiu atveju iš pradžių gamintojų organizacija, pirkdama pasėlių auginimo ir (arba) nuimtų pasėlių tvarkymo įrangą (naują ar naudotą), patiria investicinių sąnaudų. Vėliau gamintojų organizacija patiria kitų su įrangos priežiūra ir tinkamo naudojimo užtikrinimu (pvz., mokymu) susijusių išlaidų. Jei pradinės investicijos į įrangą ir kitos išlaidos susijusios su reikšmingu kiekiu, joms reikia reikšmingų sąnaudų. Tokiomis aplinkybėmis, jeigu didelė gamintojų organizacijos parduodamo kiekio dalis yra pagaminama naudojant bendrą įrangą, įrangos naudojimo išlaidos yra reikšmingos. Todėl, jeigu įrangą naudojama didžiąja daliai gamintojų organizacijos parduodamos pasėlių produkcijos kiekio pagaminti, gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą. Norint didinti našumą ir užtikrinti, kad produktas atitiktų rinkos poreikius, dažnai prireikia naujos įrangos ir (arba) technikos. Tačiau kai kurie gamintojai negali įsigyti naujos įrangos dėl būtinų didelių investicijų, todėl bendrai naudodami įrangą nariai gali sutaupyti lėšų ir padidinti savo našumą. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.
6. **Bendras saugyklų naudojimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai gamintojų organizacija įvykdo būtinas investicijas į saugyklas ir užtikrina tinkamą jų naudojimą ir priežiūrą. Gamintojų organizacija, pirkdama arba projektuodama ir statydama saugyklas, patiria pradinių su sandėliavimu susijusių investicinių sąnaudų. Gamintojų organizacija, modernizuodama saugyklas, patiria kitų su sandėliavimu susijusių investicinių sąnaudų. Jei investicijos į saugyklas susijusios su reikšmingu kiekiu, joms reikia reikšmingų sąnaudų. Saugyklų naudojimo išlaidos taip pat yra reikšmingos, jei didelė gamintojų organizacijos parduodamo kiekio dalis yra saugoma šiose saugyklose. Jeigu saugojimo veikla apima didžiąją dalį gamintojų organizacijos parduodamos pasėlių produkcijos ir todėl kiekio atžvilgiu yra reikšminga, gamintojų organizacija gali žymiai pagerinti efektyvumą. Dėl gamintojų organizacijos teikiamų saugyklų gali sumažėti išlaidos, palyginti su išlaidomis, kurias jos nariai patirtų atskirai investuodami į sandėliavimą. Galėdami saugoti produktą galbūt ilgesnį laiką ir didesniais kiekiais, o ne iš karto pristatyti jį trečiajai šaliai, gamintojų organizacijos nariai gali parduoti savo produktus tada, kai kainos yra palankesnės, o ne derliaus nuėmimo metu, kai pasiūla yra didžiausia. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

vi) Bendras išteklių įsigijimas

7. **Bendras išteklių įsigijimas** tam tikrais atvejais gali žymiai pagerinti efektyvumą. Pavyzdžiui, taip gali būti tada, kai perkamas reikšmingas kiekis, nes tokiu atveju gamintojų organizacija gali gauti nemažą nuolaidą, geresnes tiekimo ir (arba) kreditavimo sąlygas, palyginti su tomis nuolaidomis ar sąlygomis, kurias gamintojai galėtų gauti atskirai. Be to, pirkdama šiuos išteklius pati, gamintojų organizacija gali užtikrinti tinkamą šių produktų sandėliavimą ir (arba) jų tiekimą. Tais atvejais, kai gamintojų

organizacija perka savo nariams trąšas, pesticidus arba energiją (kurą, elektros energiją), šie ištekliai sudaro reikšmingą sąnaudų dalį⁵³. Jeigu gamintojų organizacija perka tokį išteklių kiekį, kurio reikia didžiajai daliai bendrai parduodamų pasėlių užauginti, ji gali žymiai pagerinti efektyvumą. Tokiu atveju gamintojų organizacija tenkintų supaprastinto metodo sąlygas.

Konsultacijoms. *Ar yra kitų svarbių išteklių (įskaitant paslaugas), kuriuos gamintojų organizacija perka savo nariams, kurie yra susiję su reikšmingomis sąnaudomis ir kiekiu ir kurių bendras pirkimas gali žymiai pagerinti efektyvumą pasėlių sektoriuje? Apibūdinkite.*

- (76) Galiausiai, jei gamintojų organizacija netenkina supaprastinto metodo sąlygų, įrodyti, kad ji vis dėlto atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų, ji gali taikydama alternatyvų metodą.

Alternatyvus metodas

- (77) Jeigu gamintojų organizacija neįvykdo supaprastinto metodo sąlygų, norėdama įvertinti, ar atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų, ji gali taikyti alternatyvų metodą. Pastarąjį metodą gali tekti taikyti todėl, kad supaprastinto metodo sąlygų negalėjo būti laikomasi, tačiau gamintojų organizacija mano, kad, nepaisant to, ji atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų. Alternatyvų metodą gali tekti taikyti ir todėl, kad supaprastinto metodo negalima taikyti dėl gamintojų organizacijos padėties: gali būti, kad gamintojų organizacija vykdo veiklą, kuriai netaikomas supaprastintas metodas, arba ji dar nevykdo efektyvumo gerinimo veiklos, visų pirma tais atvejais, kai kuriamos naujos gamintojų organizacijos, kai gamintojų organizacijos ketina pradėti naują integracijos veiklą ir kt.
- (78) Taikant alternatyvų metodą reikia įvertinti visą gamintojų organizacijos veiklą ir tai, ar tam tikra veikla gali žymiai pagerinti efektyvumą tiek, kad gamintojų organizacijos veikla apskritai būtų prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo. Šiose gairėse pateikiamos alternatyvaus metodo taikymo rekomendacijos, neapimančios visų galimų pagal tokį metodą atliekamo vertinimo aspektų, nes jis priklauso nuo kiekvieno konkretaus atvejo.
- (79) Efektyvumą gali pagerinti ir tam tikra BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 1 dalies a punkte nenurodyta veikla. Tokiais atvejais, remiantis konkrečią padėtį pagrindžiančiais faktais, būtina įvertinti, ar tokia gamintojų organizacijos veikla galima

⁵³ Remiantis ataskaitos „EU cereal farms report 2013 based on FADN data“ (2013 m. ES javų ūkių ataskaita, parengta remiantis ŪADT duomenimis, http://ec.europa.eu/agriculture/rca/pdf/cereal_report_2013_final.pdf, p. 26–79) duomenimis, 2011 m. ES-27 išlaidos trąšoms, pvz., kviečių, šturkščio kviečio kietojo porūšio, miežių ir kukurūzų ūkiuose, vidutiniškai sudarė 24 % veiklos išlaidų, pesticidams – 11 % ir kurui bei energijai – 17 %.

Konsultacijoms. *Pateikite daugiau duomenų apie kitų kultūrų pasėlius, jei yra.*

žymiai pagerinti efektyvumą tiek, kad ja apskritai būtų prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo⁵⁴.

Konsultacijoms. *Pasirodo, kad gamintojų organizacijos gali vykdyti tam tikrą BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 1 dalies a punkte nenurodytą veiklą. Pavyzdžiui, kai kurios gamintojų organizacijos teikia mokymo paslaugas (pvz., siekdamos pagerinti našumą) arba finansinės paramos (pvz., draudimo) paslaugas. Ar yra atvejų, kuriais šios ir kitos BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 1 dalies a punkte nenurodytos paslaugos gali žymiai pagerinti efektyvumą?*

- (80) Alternatyvus metodas taip pat gali būti taikomas tuo atveju, jei gamintojų organizacija yra įsipareigojusi investuoti į efektyvumo gerinimo veiklą, tačiau investicijai visiškai įvykdyti reikia šiek tiek laiko, bet ji jau bendrai prekiauja, siekdama užsitikrinti vietą rinkoje ir vykdomų investicijų perspektyvumą. Tokiomis aplinkybėmis gamintojų organizacija turėtų įrodyti, kad ji yra finansiškai įsipareigojusi vykdyti šią veiklą ir kad dėl neišvengiamo su įgyvendinimu susijusio vėlavimo (pavyzdžiui, statomos infrastruktūros) jai tereikia laiko, kad ji galėtų pradėti veiksmingai vykdyti tokią veiklą. Jei gamintojų organizacija gali įrodyti prisiėmusi tokį įsipareigojimą, būtina, remiantis konkrečią padėtį pagrindžiančiais faktais, įvertinti, ar tokia gamintojų organizacijos veikla galima žymiai pagerinti efektyvumą tiek, kad ja apskritai būtų prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo⁵⁵. Jei toks atvejis yra susijęs su BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 1 dalies a punkte nurodyta veikla, vertinimą galima atlikti taip pat, kaip ir vertinimą pagal supaprastintą metodą – atsižvelgiant į planuojamos veiklos rūšį ir reikšmingumą (kiekio ir sąnaudų atžvilgiu). Jei toks atvejis yra susijęs su BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 1 dalies a punkte nenurodyta veikla, vertinimas priklauso nuo kiekvieno konkretaus atvejo. Jei veikla galiausiai negali būti praktiškai vykdoma dėl įvykio, kurio gamintojų organizacija nekontroliuoja, nukrypti leidžianti nuostata tai organizacijai gali būti taikoma tol, kol nuo tokio įvykio praeina veiklai, trukdančiai siekti BŽŪP tikslų, nutraukti būtinas laikotarpis (žr. 3.3 skirsnyje pateiktą pavyzdį apie pasėlius).

2.4.4. Su gamintojų organizacijos ir jos gamintojų narių tarpusavio santykiais susijusios sąlygos

⁵⁴ Jei laikomasi tam tikrų supaprastinto metodo sąlygų (dėl kiekio ir sąnaudų), kaip aprašyta pirmiau, tikėtina, kad tokiu atveju gamintojų organizacija atitinka ir žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų. Jei ne, remiantis konkrečią padėtį pagrindžiančiais faktais reikia įvertinti, ar organizacija atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų, kad būtų galima įsitikinti, jog jos veikla efektyvumą žymiai pagerina tiek, kad ja būtų apskritai prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo.

⁵⁵ Jei laikomasi tam tikrų supaprastinto metodo sąlygų (dėl kiekio ir sąnaudų), kaip aprašyta pirmiau, tikėtina, kad tokiu atveju gamintojų organizacija atitinka ir žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų. Jei ne, remiantis konkrečią padėtį pagrindžiančiais faktais reikia įvertinti, ar organizacija atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų, kad būtų galima įsitikinti, jog jos veikla efektyvumą žymiai pagerina tiek, kad ja būtų apskritai prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo.

- (81) Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymas nepriklauso nuo to, ar gamintojai atitinkamo (-ų) produkto (-ų) nuosavybės teisę perleidžia gamintojų organizacijai, ar jos neperleidžia, nes abiem atvejais tokia nuostata taikoma gamintojų organizacijai⁵⁶.
- (82) Tačiau nukrypti leidžianti nuostata taikoma tik jei tenkinami du reikalavimai, susiję su gamintojų organizacijos ir jos narių santykiais⁵⁷:
- a) atitinkami gamintojai neturėtų priklausyti jokiai kitai gamintojų organizacijai, kuri taip pat jų vardu derasi dėl tokių sutarčių. Kitaip tariant, reikalaujama, kad gamintojas jokios kitos gamintojų organizacijos neįgaliotų derėtis dėl sutarčių, kurios susijusios tiek su jo, tiek su kitų gamintojų produktais. Tačiau gamintojas gali vienu metu tuos produktus pardavinėti tiesiogiai rinkoje, o kitais produktais prekiauti per kitą gamintojų organizaciją;
 - b) gamintojų organizacija gali vesti derybas su sąlyga, kad atitinkamam produktui netaikoma prievolė jį pristatyti, susijusi su gamintojo naryste kooperatyve, kuris pats nėra gamintojų organizacijos narys, laikantis kooperatyvo įstatuose išdėstytų sąlygų arba į tuos įstatus įtrauktų arba pagal juos priimtų taisyklių ir sprendimų. Todėl BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniais negali būti grindžiamas taikomo tiekimo įpareigojimo nesilaikymas kooperatyvų struktūrose.

2.4.5. Produktų kiekio, dėl kurio susitariama per derybas dėl sutarčių, viršutinė riba

- (83) Nukrypti leidžiančiai nuostatai yra taikomos kiekybinės normos⁵⁸.
- (84) Galvijienos ir pasėlių sektoriuose nukrypti leidžianti nuostata taikoma su sąlyga, kad produkto, dėl kurio tam tikra gamintojų organizacija veda derybas dėl sutarčių ir kuris gaminamas bet kurioje konkrečioje valstybėje narėje, kiekis neviršija 15 % kiekvieno BRO reglamento 170 straipsnio 1 dalies a bei b punktuose ir 171 straipsnio 1 dalies a–l punktuose nurodyto produkto visos nacionalinės produkcijos.
- (85) Alyvuogių aliejaus sektoriuje nukrypti leidžianti nuostata taikoma tik su sąlyga, kad alyvuogių aliejaus, dėl kurio tam tikra gamintojų organizacija veda derybas dėl sutarčių ir kuris gaminamas bet kurioje konkrečioje valstybėje narėje, gamybos kiekis neviršija 20 % atitinkamos rinkos (turi būti daromas skirtumas tarp alyvuogių aliejaus, skirto žmonėms vartoti, ir kitoms reikmėms skirto alyvuogių aliejaus). Šiose gairėse pateikiama išsami informacija apie tai, kaip nustatyti atitinkamą rinką taikant alyvuogių aliejaus sektoriui skirtą skirsnį.
- (86) Įtakos rinkoje viršutinės ribos nustatymo tikslais BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nurodoma gamyba „bet kurioje konkrečioje valstybėje narėje“. Todėl tuo

⁵⁶ BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 2 dalies a punktas.

⁵⁷ BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 2 dalies e ir f punktai.

⁵⁸ BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 2 dalies c punktas.

atveju, kai gamintojų organizacijos savo narių vardu vedamos derybos susijusios su tiekimu keliose valstybėse narėse, gamybos kiekis kiekvienoje valstybėje narėje neturėtų viršyti 15 % nacionalinės produkcijos galvijienos ir pasėlių sektoriuose ir 20 % atitinkamos alyvuogių aliejaus sektoriaus rinkos.

- (87) Atitinkamų valstybėse narėse pagaminamų produktų kiekį Komisija paskelbė *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 256, 2014 8 7, p. 1–4)⁵⁹. Ši informacija taip pat pateikiama Komisijos interneto svetainėje⁶⁰.

2.4.6. Prievolė pranešti

- (88) Kad būtų galima taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą⁶¹, gamintojų organizacija valstybės narės, kurioje ji vykdo veiklą, kompetentingoms valdžios institucijoms turi pranešti apie atitinkamų produktų, dėl kurių ji savo narių vardu veda derybas, gamybos kiekį. Atitinkamas kompetentingas valdžios institucijas nustato kiekviena valstybė narė.

[Informacinį dokumentą paskelbs Komisija]

2.5. Apsaugos priemonės

- (89) BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 5 dalyje nustatytas apsauginis mechanizmas, pagal kurį valstybių narių konkurencijos institucijoms suteikiami įgaliojimai kiekvienu konkrečiu atveju nuspręsti, kad gamintojų organizacija turėtų vėl pradėti konkrečias derybas arba visai jų nerengti.
- (90) Valstybių narių konkurencijos institucijos gali imtis tokių intervencinių veiksmų net ir tuo atveju, jei visiškai laikomasi gamintojų organizacijų vedamoms deryboms nustatytos kiekybinės ribos (15 % visos galvijienos ir pasėlių sektorių nacionalinės produkcijos arba 20 % atitinkamos alyvuogių aliejaus sektoriaus rinkos).
- (91) Valstybės narės konkurencijos institucija apsauginį mechanizmą gali taikyti šiais trimis atvejais:
- a) jeigu ji mano, kad tai būtina norint išsaugoti konkurenciją, arba
 - b) jeigu ji nustato, kad produktas, dėl kurio deramasi, dėl savo specifinių savybių arba vartojimo paskirties sudaro atskirą rinką ir tokios kolektyvinės

⁵⁹ Alyvuogių aliejus <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0807%2803%29&from=EN>
Pasėliai <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0807%2801%29&from=EN>
Galvijiena <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0807%2802%29&from=EN>

⁶⁰ Alyvuogių aliejus http://ec.europa.eu/agriculture/olive-oil/legislation/index_en.htm
Galvijiena http://ec.europa.eu/agriculture/beef-veal/policy-instruments/index_en.htm
Pasėliai http://ec.europa.eu/agriculture/cereals/legislation/index_en.htm

⁶¹ BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnių 2 dalies g punktas.

derybos apimtų daugiau nei 15 % tokios rinkos nacionalinės produkcijos⁶², arba

c) jeigu ji nustato, kad iškilo pavojus BŽŪP tikslams.

- (92) Visais trimis atvejais kompetentingų konkurencijos institucijų veiksmai, kurių jos imasi pagal BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnius, laikomi ne sankcijomis už konkurencijos taisyklių pažeidimą, bet veikiau prevencine priemone.
- (93) Kol kompetentinga konkurencijos institucija priima sprendimą, kad derybos turėtų būti pradėtos iš naujo arba kad jos visai neturėtų būti rengiamos, laikoma, kad gamintojų organizacijų pagal BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsnius vedamos derybos nepažeidžia tų straipsnių nuostatų. Todėl iki tokio sprendimo priėmimo dienos gamintojų organizacijoms, kurių vedamos derybos atitinka BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatytas sąlygas, negali būti taikomos sankcijos pagal bendrąją ES konkurencijos teisę. Tačiau kompetentingai konkurencijos institucijai priėmus sprendimą, kad derybos turėtų būti pradėtos iš naujo arba kad jos visai neturėtų būti rengiamos, nukrypti leidžianti nuostata nebegali būti taikoma. Todėl, jei gamintojų organizacija po sprendimo priėmimo dienos nepaiso kompetentingos konkurencijos institucijos sprendimo ir tęsia derybas arba toliau vykdo sudarytas sutartis, dėl tokio gamintojų organizacijos elgesio gali būti pradėtas bylos nagrinėjimas pagal bendrąją konkurencijos teisę.

2.5.1. Konkurencijos panaikinimas

- (94) Pirmuoju atveju, kai kompetentinga konkurencijos institucija įsikiša norėdama išsaugoti konkurenciją, pardavimo sandoriai ir (arba) sutartys, dėl kurių gamintojų organizacija derasi savo narių vardu, gali visiškai atitikti BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatytus reikalavimus, tačiau juose gali būti sąlygų, kuriomis konkurencija ribojama daugiau nei būtina pasiūlai koncentruoti, t. y. deryboms dėl sutarčių (t. y. sąlygų, kurios nėra numatytos BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose, pavyzdžiui, išimtinumo sąlyga, galinti turėti antikonkurencinį poveikį rinkai, kurioje veikia ribotas skaičius subjektų ir jiems visiems taikoma išimtinumo sąlyga).
- (95) Jei kompetentinga konkurencijos institucija įsikiša norėdama išsaugoti konkurenciją, ji siekia apsaugoti gamintojų tarpusavio konkurenciją ir konkurencijos procesus. Atliekant tokią analizę atsižvelgiama tiek faktinę, tiek į galimą konkurenciją⁶³. Konkurencija galėtų būti panaikinta tuo atveju, jei tam tikroje atitinkamoje rinkoje būtų visiškai pašalintas vienas iš svarbiausių jos veiksnių. Tai visų pirma taikoma kainų konkurencijai⁶⁴ arba su inovacijomis susijusiai konkurencijai. Kiti veiksniai, turintys

⁶² Ši sąlyga gali būti taikoma tik galvijienos ir pasėlių sektoriams, t. y. ji netaikoma alyvuogių aliejaus sektoriui, kuriam taikomos tik a arba c punkte nustatytos sąlygos.

⁶³ Pvz., 2002 m. vasario 28 d. Sprendimo, *Atlantic Container Line prieš Komisiją*, T-395/94, ECLI:EU:T:2002:49, 330 punktas.

⁶⁴ Pvz., Sprendimo *Metro prieš Komisiją*, 26/76, ECLI:EU:C:1977:167, 21 punktas: „..... Tačiau, nors kainų konkurencija yra tokia svarbi, kad jos niekada negalima panaikinti, ji nėra vienintelė veiksminga

įtakos konkurencijos panaikinimo analizei, be kita ko, yra šie: rinkos dalys, atsižvelgiant į platesnę faktinio konkuruojančių subjektų gebėjimo ir paskatų konkuruoti analizę⁶⁵, atitinkamų derybų dėl sutarčių paskatintas konkurencijos sumažėjimas, gebėjimas didinti kainas ir jas tokias išlaikyti, kliūtys naujiems dalyviams patekti į rinką. Daugiau informacijos apie konkurencijos panaikinimo vertinimą pateikiama (pagal analogiją) Sutarties 81 straipsnio 3 dalies *[dabar SESV 101 straipsnio 3 dalies]* taikymo gairių⁶⁶ 3.5 skirsnyje.

- (96) Tačiau jeigu tiekimo sutartys, kurias gamintojų organizacija sudarė savo narių vardu, atitinka BRO reglamento 169, 170 ir 171 straipsniuose nustatytus reikalavimus ir šiose sutartyse nėra sąlygų, kuriomis konkurencija būtų ribojama daugiau nei būtina pasiūlai koncentruoti, kaip numatyta tuose straipsniuose, tos sutartys nepažeidžia SESV 101 straipsnio.

2.5.2. Mažesnė atitinkama produktų rinka, kurioje pasireiškia antikonkurencinis poveikis

- (97) Antruoju atveju konkurencijos institucija gali nuspręsti, kad derybos turėtų būti vėl pradėtos arba visai neturėtų būti vykdomos, jei ji nustato:

- a) kad atitinkama (ne geografinė) produktų rinka, dėl kurios vedamos derybos galvijienos arba pasėlių sektoriuje, yra mažesnė nei apibrėžta BRO reglamento 170 ir 171 straipsniuose;
- b) kad atitinkamos derybos turėtų antikonkurencinį poveikį toms mažesnėms rinkoms.

Ši nuostata netaikoma alyvuogių aliejaus sektoriui, kurio atitinkama rinka nėra apibrėžta BRO reglamento 169 straipsnyje.

2.5.3. Pavojus BŽŪP tikslams

- (98) Trečiasis atvejis, kuriuo konkurencijos institucija gali imtis intervencinių veiksmų, yra susijęs su jos išvadomis, kad tolesnė gamintojų organizacijų integracijos veikla kelia pavojų BŽŪP tikslams. Taip gali atsitikti tais atvejais, kai gamintojų organizacija savo veiklą įvertina pagal supaprastintą metodą. Pagal šį metodą daroma prielaida, kad, jei

konkurencijos forma arba tokia forma, kuriai bet kokiomis aplinkybėmis turi būti suteikta absoliuti pirmenybė. Komisijai pagal 85 straipsnio 3 dalį suteikti įgaliojimai rodo, kad veiksmingos konkurencijos išsaugojimo reikalavimai gali būti suderinti su įvairaus pobūdžio tikslais ir kad šiuo tikslu leidžiami tam tikri konkurencijos apribojimai, jeigu jie būtini tiems tikslams pasiekti ir jeigu jais nepanaikinama konkurencija didelėje bendrosios rinkos dalyje. ...“.

⁶⁵ Šiuo atveju reikėtų priminti, kad subjektams, kuriems taikoma nukrypti leidžianti nuostata, nustatytos įtakos rinkoje ribinės vertės – 15 % galvijienos bei pasėlių sektorių nacionalinės produkcijos ir 20 % atitinkamos alyvuogių aliejaus rinkos.

⁶⁶ Komisijos pranešimas. Sutarties 81 straipsnio 3 dalies *[dabar SESV 101 straipsnio 3 dalies]* taikymo gairės (OL L 101, 2004 4 27, p. 97).

gamintojų organizacijos veikla tenkina atitinkamus kriterijus, ja apskritai prisidedama prie BŽŪP tikslų įgyvendinimo. Konkurencijos institucija gali nustatyti, kad praktiškai taip nėra, net jeigu kriterijai tenkinami.

- (99) Tuo atveju, kai gamintojų organizacijų vedamos derybos apima tik vieną valstybę narę, tos valstybės narės nacionalinė konkurencijos institucija taiko apsaugos priemones. O tuo atveju, kai gamintojų organizacijų vedamos derybos apima daugiau nei vieną valstybę narę, apsaugos priemones taiko Europos Komisija.

3. Atskiriems sektoriams taikomi skirsniai

3.1. Alyvuogių aliejus

3.1.1. Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo alyvuogių sektoriuje pavyzdžiai

- (100) Šiame gairių skirsnyje, remiantis toliau pateiktais pavyzdžiais, aptariamas praktinis specialiųjų BRO reglamento taisyklių taikymas žemės ūkio pramonės alyvuogių aliejaus sektoriuje.
- (101) Alyvuogių aliejaus sektoriaus gamintojų organizacijos vertinimo pagal BRO reglamento 169 straipsnį **pavyzdys**, kurio atveju taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

Situacija. Tam tikrame regione grupė alyvuogių augintojų vienu metu įkuria kelias gamintojų organizacijas, kurios gamina alyvuogių aliejų perdirbdamos jų narių pristatytas alyvuoges. Gamintojų organizacijos savo nariams taip pat perka fitosanitarijos produktus, trąšas, įrangą bei kitus dalykus ir užtikrina alyvuogių produkcijos kokybės kontrolę.

Gamintojų organizacijos savo ruožtu įkuria antrinę gamintojų organizaciją, kuriai tiekia visą savo produkciją. Antrinė gamintojų organizacija transportuoja pirminių gamintojų organizacijų pagamintą įvairių alyvuogių aliejų į savo patalpas, kuriose jis maišomas ir pilstomas į butelius (jei jis parduodamas išpilstytas). Antrinė gamintojų organizacija savo narių vardu derasi dėl tiekimo sutarčių su mažmenininkais, t. y. ji veda derybas dėl sutarčių. Ji taip pat vykdo rinkodaros ir pardavimo skatinimo veiklą. Be to, ji taip pat konsultuoja pirminių gamintojų organizacijų narius – alyvuogių augintojus – fitosanitarijos klausimais ir vykdo jų produktų kokybės kontrolę. Tiek pirminės gamintojų organizacijos, tiek antrinė gamintojų organizaciją pagal BRO reglamento reikalavimus yra pripažinusi atitinkama valstybė narė. Alyvuogių aliejaus kiekis, dėl kurio antrinė gamintojų organizacija susitaria per derybas dėl sutarčių, sudaro 17,4 % atitinkamos rinkos. Antrinė gamintojų organizacija, kuri veda derybas dėl sutarčių, nacionalinėms valdžios institucijoms pranešė apie alyvuogių aliejaus kiekį, dėl kurio susitarta per derybas dėl sutarčių.

Analizė. Antrinė gamintojų organizacija buvo pripažinta kaip gamintojų organizacija arba gamintojų organizacijų asociacija pagal atitinkamoje valstybėje narėje taikomas taisykles. Antrinė gamintojų organizacija koncentruoja pasiūlą ir tiekia alyvuogių aliejų rinkai. Pirminės gamintojų organizacijos ir antrinė gamintojų organizacija drauge vykdo BRO reglamento 169 straipsnyje nurodytą veiklą, kuri gali pagerinti efektyvumą. Atitinkama pirminių gamintojų organizacijų veikla yra bendra gamyba, bendras išteklių įsigijimas, bendra kokybės kontrolė, o atitinkama antrinės gamintojų organizacijos veikla yra bendras transportavimas, pilstymas į butelius, bendra kokybės kontrolė, bendra rinkodara ir bendras pardavimo skatinimas. Pagal

supaprastintą metodą, pagal kurį tikrinama, kaip laikomasi žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijaus, tokia veikla gali pagerinti efektyvumą. Ši veikla taip pat apima visą kiekį, dėl kurio susitariama per derybas dėl sutarčių. Todėl galima daryti išvadą, kad pagal supaprastintą metodą būtų tenkinamas žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijus. Alyvuogių aliejaus kiekis, dėl kurio antrinė gamintojų organizacija susitaria per derybas dėl sutarčių, neviršija 20 % atitinkamos rinkos. Apie alyvuogių aliejaus kiekį, dėl kurio susitarta per derybas dėl sutarčių, buvo pranešta nacionalinėms valdžios institucijoms. Todėl antrinės gamintojų organizacijos vykdomai derybų dėl sutarčių veiklai taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

- (102) Alyvuogių aliejaus sektoriaus gamintojų organizacijos vertinimo pagal BRO reglamento 169 straipsnį **pavyzdys**, kurio atveju netaikoma nukrypti leidžianti nuostata.

Situacija. Keli alyvuogių aliejaus gamintojai (alyvuogių aliejaus gamyklos) nusprendžia bendrai parduoti dalį savo nepilstyto alyvuogių aliejaus produkcijos kelioms skirtingoms išpilstymo bendrovėms. Likusią produkcijos dalį alyvuogių aliejaus gamintojai parduoda atskirai kitiems klientams. Tie alyvuogių aliejaus gamintojai įkuria gamintojų organizaciją, kuri jų vardu veda derybas dėl sutarčių su keliomis išpilstymo bendrovėmis. Kad būtų galima produkciją tiekti vienai iš išpilstymo bendrovių (didžiausiai klientei), gamintojų organizacija užsako transportavimo paslaugas, kurios apima 30 % viso alyvuogių aliejaus kiekio, dėl kurio susitariama per gamintojų organizacijos vedamas derybas dėl sutarčių. Kitoms išpilstymo bendrovėms gamintojų organizacija alyvuogių aliejaus netransportuoja. Klientai (išpilstymo bendrovės) transportą organizuoja patys.

Analizė. Vienintelė gamintojų organizacijos vykdoma efektyvumo gerinimo veikla yra bendras vienai išpilstymo bendrovei tiekiamo alyvuogių aliejaus transportavimas. Bendras transportavimas yra nurodytas BRO reglamento 169 straipsnyje kaip veikla, kuri gali žymiai pagerinti efektyvumą. Šiuo atveju bendrai transportuojama daug mažiau nei 50 % alyvuogių aliejaus kiekio, dėl kurio susitariama per gamintojų organizacijos vedamas derybas dėl sutarčių. Pagal supaprastintą metodą tai nėra pakankamai reikšmingas alyvuogių aliejaus kiekis, kuris atitiktų žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų. Transportavimo veikla negali žymiai pagerinti efektyvumo, todėl tikėtina, kad gamintojų organizacijos vedamos derybos dėl sutarčių netenkins nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlygų.

3.1.2. Atitinkamos alyvuogių aliejaus sektoriaus rinkos nustatymas

- (103) Norint taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, didmeninės prekybos alyvuogių aliejumi sektoriuje reikia nustatyti atitinkamas produktų ir geografinę rinkas, kad gamintojų organizacijos galėtų nustatyti, ar jos neviršija pagal nukrypti leidžiančią nuostatą leistinos rinkos dalies viršutinės ribos⁶⁷.
- (104) Atitinkamos rinkos turi būti nustatomos atsižvelgiant į konkretų atvejį. Rekomendacijas, kaip nustatyti atitinkamas rinkas, Komisija pateikė savo pranešime dėl atitinkamos

⁶⁷ Žr. 2.4.5 skirsnį „Produktų kiekio, dėl kurio susitariama per derybas dėl sutarčių, viršutinė riba“.

rinkos apibrėžimo⁶⁸. Komisija negali pateikti tikslų alyvuogių aliejaus sektoriaus atitinkamų rinkų apibrėžčių, tačiau, siekdama padėti gamintojams pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata, šiose gairėse ji pateikė tam sektoriui skirtų rekomendacijų, grindžiamų informacija, kurią ji turėjo priimdama šias gaires⁶⁹. Atitinkamos rinkos laikui bėgant gali keistis, be kita ko, dėl rinkos pokyčių.

- (105) Svarbus uždavinys – didmeninės prekybos alyvuogių aliejumi sektoriuje nustatyti atitinkamas produktų ir geografinę rinkas. Toje rinkoje pardavėjais iš esmės laikomi gamintojai ir prekyautojai, o pirkėjais – prekyautojai, gamintojai, mažmenininkai, pramonės vartotojai ir viešbučių bei restoranų sektoriaus klientai.

a) Atitinkama produktų rinka

- (106) Visų pirma, alyvuogių aliejaus sektoriuje atitinkamų produktų rinka skiriasi nuo kitų maistinių aliejų sektoriaus produktų rinkų, be kita ko, atsižvelgiant į skirtingas tų produktų savybes, kainas ir paskirtį. Be to, gali nereikėti nustatyti įvairių rūšių alyvuogių aliejaus (aukščiausios kokybės pirmojo spaudimo, pirmojo spaudimo ir kito iš alyvuogių pagaminto aliejaus⁷⁰) skirtingų rinkų, atsižvelgiant į tai, kad šios kategorijos tarpusavyje yra labai susijusios. Be to, atsižvelgiant į pardavimo kanalų organizavimą gali būti tikslinga nustatyti tris atskiras rinkas:

- mažmenininkams tiekiamas alyvuogių aliejus,
- pramonės vartotojams tiekiamas alyvuogių aliejus ir
- viešbučių ir restoranų sektoriaus klientams tiekiamas alyvuogių aliejus.

Galiausiai negalima atmesti galimybės, kad mažmenininkams tiekiamo alyvuogių aliejaus rinkoje platintojo prekių ženklais pažymėti produktai ir firminiai produktai sudaro atskiras produktų rinkas.

- (107) Dėl pirmiau aprašytų bendrų rinkos segmentacijos elementų gali tekti nustatyti siauresnes produktų rinkas.

b) Atitinkama geografinė rinka

- (108) Geografiniu požiūriu atitinkama alyvuogių aliejaus tiekimo rinka neatrodo mažesnė nei nacionalinė rinka ir, atsižvelgiant į visus tris pardavimo kanalus, t. y. alyvuogių aliejaus tiekimą mažmeniniams vartotojams, pramonės vartotojams ir viešbučių bei restoranų sektoriaus klientams, veikiausiai apimtų Europos ekonominę erdvę (EEE).

⁶⁸ Komisijos pranešimas dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams (OL C 372, 1997 12 9, p. 5).

⁶⁹ Tai apima ankstesnius konkurencijos institucijų (Europos Komisijos Konkurencijos generalinio direktorato ir Ispanijos nacionalinės konkurencijos institucijos) atliktus tyrimus, taip pat informaciją, kurią Komisija surinko iš veiklos vykdytojų.

⁷⁰ 2012 m. sausio 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 29/2012 dėl prekybos alyvuogių aliejumi standartų (OL L 12, 2012 1 14, p. 14 (su pakeitimais)).

3.2. Galvijienos sektorius

3.2.1 Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo galvijienos sektoriuje pavyzdžiai

- (109) Šiame gairių skirsnyje, remiantis toliau pateiktais pavyzdžiais, aptariamas praktinis specialiųjų BRO reglamento taisyklių taikymas žemės ūkio pramonės galvijienos sektoriuje.
- (110) Galvijienos sektoriaus gamintojų organizacijos vertinimo pagal BRO reglamento 170 straipsnį **pavyzdys**, kurio atveju taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

Situacija. Pripažinta gamintojų organizacija parduoda visą (100 %) savo narių galvijų produkciją tiekdamas paskersti skirtus gyvus galvius. Pardavimo rinkos dalis sudaro 1,3 % visos nacionalinės jautienos produkcijos atitinkamoje valstybėje narėje. Be to, gamintojų organizacija ne tik bendrai parduoda galvius, bet ir organizuoja visų (100 %) savo narių vardu parduodamų galvijų surinkimą ir transportavimą į skerdyklas, o tai sudaro 17 % gamybos ir produkto pateikimo rinkai sąnaudų. Be to, gamintojų organizacija savo nariams perka didžiąją dalį jų naudojamų galvijų pašarų ir vaistų, o tai sudaro apie 9 % gamybos sąnaudų.

Analizė. Gamintojų organizacija koncentruoja pasiūlą ir teikia rinkai gyvus galvius. Gamintojų organizacija vykdo BRO reglamento 170 straipsnyje nurodytą veiklą, kuri gali pagerinti efektyvumą: pirma, bendrai transportuoja galvius, antra, bendrai įsigyja išteklius (pvz., pašarus ir vaistus). Gamintojų organizacija bendrai transportuoja daugiau kaip pusę savo parduodamų produktų kiekio (šiuo atveju 100 % galvijų), todėl atrodo, kad pagal supaprastintą metodą ji atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų. Nėra būtina įvertinti bendro išteklių įsigijimo veiklos, nes atrodo, kad pagal supaprastintą metodą gamintojų organizacija tenkina atitikties žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijui sąlygas. Gamintojų organizacija parduoda daug mažiau nei 15 % visos nacionalinės gyvų galvijų produkcijos. Todėl gamintojų organizacijos vykdomoms deryboms dėl sutarčių taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

- (111) Galvijienos sektoriaus gamintojų organizacijos vertinimo pagal BRO reglamento 170 straipsnį **pavyzdys**, kurio atveju netaikoma nukrypti leidžianti nuostata.

Situacija. Pripažinta gamintojų organizacija bendrai parduoda 80 % savo narių galvijų produkcijos tiekdamas paskersti skirtus gyvus galvius. Pardavimo rinkos dalis sudaro 6 % visos nacionalinės jautienos produkcijos atitinkamoje valstybėje narėje. Gamintojų organizacija ne tik bendrai parduoda produktus, bet ir savo narių vardu organizuoja bendras pardavimo skatinimo kampanijas – skelbia bendro pobūdžio skelbimus vietos laikraštyje apie savo narių galvius. Bendra pardavimo skatinimo veikla apima visus gamintojų organizacijos bendrai parduodamus produktus.

Analizė. Gamintojų organizacija koncentruoja pasiūlą ir teikia rinkai gyvus galvius. Gamintojų organizacija vykdo vieną BRO reglamento 170 straipsnyje nurodytą veiklą, kuri gali pagerinti efektyvumą – bendrai skatina pardavimą. Ši veikla apima visą bendrai parduodamos produkcijos kiekį, tačiau neatrodo, kad pagal supaprastinto metodo sąlygas ji tenkina atitikties žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijui sąlygas. Iš šio pavyzdžio matyti, kad gamintojų organizacija nesukuria pridėtinės vertės produkto, o tik siekia parduoti savo narių produktą skelbdama bendro pobūdžio skelbimus. Galiausiai, iš šio pavyzdžio neatrodo, kad pardavimo skatinimo veikla pati savaime turėtų žymiai

pagerinti efektyvumą, ir mažai tikėtina, kad gamintojų organizacijos vedamoms deryboms dėl sutarčių bus taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

3.3. Pasėliai

3.3.1 Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo pasėlių sektoriuje pavyzdžiai

(112) Šiame gairių skirsnyje, remiantis toliau pateiktais pavyzdžiais, aptariamas praktinis specialiųjų BRO reglamento taisyklių taikymas žemės ūkio pramonės pasėlių sektoriuje.

(113) Pasėlių sektoriaus gamintojų organizacijos vertinimo pagal BRO reglamento 171 straipsnį **pavyzdys**, kurio atveju taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

Situacija. „Golden Glow“ yra grūdų gamintojų organizacija. Ji įsikūrusi ir pripažinta valstybėje narėje A ir turi keletą narių valstybėse narėse B ir C. „Golden Glow“ buvo įkurta teikti transportavimo paslaugas savo nariams, nes dėl pardavimo vietų atokumo transportavimo išlaidos yra gana didelės. Vidutiniškai 60 % per gamintojų organizacijos vedamas derybas dėl sutarčių sutarto kiekio transportuojama naudojantis bendromis transportavimo paslaugomis (nuosavomis arba užsakomosiomis). Gamintojų organizacija taip pat bendrai įsigyja išteklius, visų pirma trąšas ir pesticidus. Be to, ji teikia informavimo paslaugas savo nariams, pavyzdžiui, informuoja apie rinkoje esančias naujų rūšių sėklas, rizikos įvairinimą (įskaitant apsidraudimą nuo jos) ir kt.

Logistikos paslaugoms teikti gamintojų organizacija turi kelis sunkvežimius. Tačiau šie sunkvežimiai patenkina tik 9 % jos narių vežimo poreikių. Todėl gamintojų organizacija pasirašė sutartis su dviem kitomis transportavimo paslaugas teikiančiomis bendrovėmis. Gamintojų organizacija perdavė atitinkamai nacionalinei institucijai prašymą leisti naudotis užsakomosiomis paslaugomis, o ši jį patvirtino. Gamintojų organizacija pateikė reikiamus paaiškinimus, kad naudojantis užsakomosiomis transportavimo paslaugomis gerokai sumažėja sąnaudos, nes į sunkvežimius reikia daug investuoti, o transportavimo poreikiai pasėlių sektoriuje yra labai cikliški (t. y. daugiausia transporto reikia nuimant derlių, o kitu metu tas poreikis yra labai nedidelis), sunkvežimių priežiūra yra labai brangi, o ne nuolat dirbančių sunkvežimių vairuotojų samdymas gali brangiai kainuoti.

Be to, organizacijai „Golden Glow“ 2014 m. priklausė toliau nurodyta visos nacionalinės produkcijos dalis. Valstybėje narėje A paprastieji kviečiai sudarė 6,4 %, miežiai – 4 %, avižos – 13,8 %, rapsai – 13,6 %, pašarinės pupos – 2,3 %, o pašariniai žirniai – 1 %. Valstybėse narėse B ir C „Golden Glow“ rinkos dalis nesiekia 1 % visos nacionalinės kiekvienos rūšies grūdų produkcijos. Gamintojų organizacijos nariai vidutiniškai 80 % savo produkcijos parduoda per gamintojų organizaciją. Tos gamintojų organizacijos nariai per ją perka vidutiniškai du trečdalius savo naudojamų trąšų ir pesticidų. Šie ištekliai sudaro vidutiniškai 18 % visų gamybos ir produktų – visų rūšių grūdų, dėl kurių derasi gamintojų organizacija, teikimo rinkai kintamųjų sąnaudų.

Analizė. „Golden Glow“ yra valstybės narės A nacionalinės institucijos oficialiai pripažinta organizacija. Gamintojų organizacija koncentruoja pasiūlą ir teikia pasėlių

produktus rinkai. Gamintojų organizacija vykdo BRO reglamento 171 straipsnyje nurodytą veiklą, kuri gali pagerinti efektyvumą, t. y. bendrai transportuoja produktus ir bendrai įsigyja išteklius. Gamintojų organizacija bendrai transportuoja daugiau kaip pusę produkcijos, kurią parduoda gamintojų organizacija, todėl atrodo, kad pagal supaprastintą metodą ji atitinka žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijų. Šiuo atveju nebėra būtina įvertinti bendrą išteklių įsigijimo veiklą, nes kita bendra veikla tenkina atitikties minėtam kriterijui sąlygas. Galiausiai, kviečių, miežių, avižų, rapsų sėklų, pašarinių pupų ir žirnių, kuriuos gamintojų organizacija parduoda arba dėl kurių veda derybas dėl sutarčių, rinkos dalis neviršija 15 % visos nacionalinės valstybės narės A produkcijos. Daroma išvada, kad gamintojų organizacijos deryboms dėl sutarčių taikoma nukrypti leidžianti nuostata.

Gamintojų organizacija teikia informavimo paslaugas, kurios nėra nurodytos BRO reglamento 171 straipsnyje. Neatmetama galimybė, kad ši veikla gali pagerinti efektyvumą. Tačiau šiuo atveju nėra būtina įvertinti tų paslaugų, nes pakanka bendros transportavimo veiklos analizės, kad gamintojų organizacijos vedamoms deryboms dėl sutarčių būtų galima taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą.

- (114) Pasėlių sektoriaus gamintojų organizacijos vertinimo pagal BRO reglamento 171 straipsnį **pavyzdys**, kurio atveju netaikoma nukrypti leidžianti nuostata.

Situacija. „Stony Fields“ yra valstybės narės A kviečių bei miežių rinkoje veikianti gamintojų organizacija. Ją pripažino atitinkama valstybės narės A nacionalinė institucija. Gamintojų organizacija parduoda savo narių ir jai nepriklausančių subjektų užaugintus kviečius ir miežius. Organizacijos narių užaugintų kviečių rinkos dalis, dėl kurios vedamos derybos dėl sutarčių, yra 7 % valstybės narės A nacionalinės kviečių produkcijos, o atitinkamos miežių produkcijos rinkos dalis – 8 % nacionalinės produkcijos. Gamintojų organizacijai priklausanti valstybės narės A rinkos dalis, įskaitant organizacijai nepriklausančių subjektų užaugintus kviečius ir miežius, sudaro atitinkamai 19 % ir 17,2 %. „Stony Fields“ ne tik savo narių vardu vykdo derybas dėl sutarčių, bet ir ketina investuoti į saugyklą, kurioje būtų keli perdirbimo (t. y. džiovinimo ir valymo) įrenginiai ir kuri patenkintų 10 % jos sandėliavimo poreikių (joje būtų sandėliuojamas maždaug 1 % viso gamintojų organizacijos parduodamo kviečių (jos narių ir jai nepriklausančių subjektų pagaminto produkto) kiekio). Organizacijai „Stony Fields“ vietos bankas suteikė paskolą tokiai infrastruktūrai finansuoti. Šiuo metu gamintojų organizacija vertina įvairių bendrovių pasiūlymus dėl pastatų ir įrenginių. Šia infrastruktūra gamintojų organizacija ketina pradėti naudotis po 6–8 mėnesių.

Be to, „Stony Fields“ savo nariams siunčia savaitinius informacinius biuletenius, kuriuose pateikiama informacija apie rinkų pokyčius, taip pat aktuali su kviečiais ir augintojais susijusi informacija.

Analizė. „Stony Fields“ yra pripažinta gamintojų organizacija, kuri koncentruoja pasiūlą ir teikia pasėlių produktus rinkai. Gamintojų organizacija nevykdo BRO reglamento 171 straipsnyje nurodytos veiklos, kuri gali žymiai pagerinti efektyvumą. Ji ketina ateityje vykdyti tik vieną BRO reglamento 171 straipsnyje nurodytą efektyvumo gerinimo veiklą (sandėliavimą). Todėl supaprastintas metodas netaikomas siekiant nustatyti, ar tenkinamas žymaus efektyvumo pagerinimo kriterijus. Tačiau šiame pavyzdyje galėtų

būti taikomas (74)–(80) punktuose aprašytas alternatyvus metodas. Šiuo atveju gamintojų organizacijai bankas suteikė kredito liniją, ji taip pat gavo pasiūlymų iš įvairių bendrovių dėl saugyklos statymo. Projekto įgyvendinimo terminas 6–8 mėnesiai. Todėl atrodo, kad gamintojų organizacija yra įsipareigojusi investuoti į efektyvumo gerinimo veiklą, tik jai reikia laiko saugyklai pastatyti. Taigi gamintojų organizacija gali pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata, jei ši saugykla gali žymiai pagerinti efektyvumą. Tačiau taip veikiausiai nebus, nes gamintojų organizacija ketina sandėliuoti tik 1 % parduodamų kviečių. Gamintojų organizacija vykdo ir kitą veiklą – teikia informaciją savo nariams informaciniuose biuleteniuose. Negalima atmesti galimybės, kad tokia informacija gali būti naudinga ir net pagerinti efektyvumą. Tačiau nėra akivaizdu, kad teikiama informacija savaime žymiai pagerina efektyvumą. Kalbant apie miežius, nevykdoma jokia su jais susijusi efektyvumo gerinimo veikla ir neplanuojama jos vykdyti. Be to, nesilaikoma nustatytos iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų perkamų kviečių ir miežių dalies ir visos nacionalinės produkcijos dalies. Pirmiausia, iš gamintojų organizacijai nepriklausančių subjektų perkamų produktų dalis yra 63 % (kviečių) ir 53 % (miežių) bendro kiekio, dėl kurio susitarta per derybas dėl sutarčių. Todėl tokia veikla negali būti laikoma pagalbine. Antra, produktų (kviečių ir miežių kartu), dėl kurių gamintojų organizacija veda derybas dėl sutarčių, dalis yra didesnė nei 15 % visos nacionalinės produkcijos. Todėl tokiomis aplinkybėmis gamintojų organizacijai negali būti taikoma nukrypti leidžianti nuostata.